FABULÆ.

Jam recenter ex collatione optimorum exemplarium emendatiùs excusæ.

Unà cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

OXONII,
E THEATRO SHELDONIANO
An. Dom. M. DC. LXXIII.

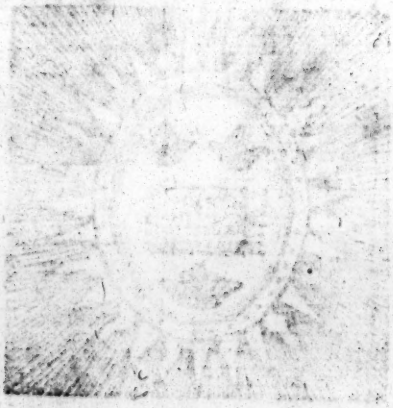

ÆSOPI VITA breviſſime ex Maximo Planude ſelecta.

RErum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt: Æſopus vero videtur non abſq; divino afflatu, cùm moralem diſciplinam attigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperaſſe. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, ſed fortuna fuit ſervus: verum ſervitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non ſolum ſervus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, ventroſus, valgus, & incurvus, & quod erat omnium peſſimum, tardiloquentia, & voce obſcura ſimul & inarticulata, quæ omnia ſervitutem ei paraſſe videre poſſunt. Sed cum tali eſſet, tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura ſolertiſſimo, & ad omne commentum feliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo immittitur: quo digreſſus alacriter operi incumbebat. Cumq; ejus domino ficus agricola quidam dono dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo domum ferendas commiſit. Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo, ut ipſas ficus illicite devorarent, cauſarenturq; poſtea Æſopum furto ablatas ediſſe ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopo parantur flagra, Procumbit ad heri pedes miſer, dilationem petit: quæ impetrata aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit: ſervi una cum humore ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro miſere conciduntur, laudato mirifice ingenio Æſopi. Cum Sacerdotes Dianæ conveniſſent Æſopum, rogaſſentque ut viam illis monſtraret quæ in urbem ducebat; Is prius frugali cœna refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatem Sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipſa gratiam referat homini tam bene de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomnumque lapſus, viſus eſt videre Fortunam aſtare ſibi, ſolventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirifice lætatus Æſopus, expergiſcitur, beneficiumq; in hoſpitalitatis obſervationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, ſed lingua ſoluta expedite loquebatur. Quod cum Ze-

nas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atq; gravissima accusatione in odium domini induxit, adeo ut eidem præfecto ab hero Æsopus traderetur. Cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans, num jumentum aliquod velit divendere. Respondit Zenus, Jumentorum se potestatem non habere: verum Æsopum monstrat si hunc velit, adesse quidem. Quem cum vidisset mercator: Unde hæc tibi olla? inquit. Anne truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret utrem inflatum arbitrarer: atq; indignatus abiit Æsopus ipsum sequens, Mane, inquit. Ille vero conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me, mercator: non inutile tibi sum futurus mancipium, Nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes: his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille, Tribus, ait, obolis. Mercator tres obolos exponens. Nihil emi, inquit, nihil expostui. Mercator ille cùm Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi: Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cùm ille nequiret divendere, Samum petiit, atq; ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregie ornatis, Æsopo vero in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atq; hos tres probe contuens, mercatoris commentum miratus est, cur nam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem cujus esset, Respondit, Cappadox sum: Quid sciret, Respondit, omnia: Quo dicto, risit Æsopus. Quæsivit & à Grammatico Xanthus cujus esset, Dixit se Lydium esse: Quid facere sciret rogante Xantho: Omnia, inquit Grammaticus; atq; iterum risit Æsopus. Discedente Xantho rogant discipuli, ut Æsopum emat, nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat: Unde sit: Nigrum se esse respondit. Ille vero, non hoc volebam, ait, sed, Unde natus sit: ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis: Æsopus respondit, Matrem non renuntiasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret, percontatur: & ille, Nihil. Quomodo? dixit Xanthus. Quoniam hi duo se omnia professi sunt nosse: mihi vero nihil reliquerunt.

Laudatus

Laudatus est multis modis Æsopus à Scholasticis ob hoc respon-
sum, quoniam nullus sit uspiam inter mortales, cui cognita ex-
plorataque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum dixit, Si
emero te, anne es fugiturus? Cui Æsopus respondebat, Hoc si fa-
cere voluero, haud quaquam te uterer consultore. Quæ cum maxime
placuissent Xantho, subintulit, Sed deformis es. Atqui ille re-
spondit, O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere.
Xanthus, soluto à Scholasticis pretio, Æsopum decipit. Inter
deambulandum igitur, cum sol esset ardentissimus, Xanthus meje-
bat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æsopus, dixit
se confestim fugiturum Xantho. Cur nam id facere vellet, ex-
quirente, Quoniam, inquit, si tu, cum herus sis, naturæ non po-
tes morem gerere: quid servo mihi faciendum? nam si ad mini-
sterium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem?
Post hæc accidit Xanthum die quodam amicos ad convivium
invitasse, quibus rem gratam facturus, Æsopo mandat, ut len-
tem coquat. Commode paratâ & coctâ, Xanthus eam jubet af-
ferri, Æsopus jussa exsequitur. Xanthus lente accepta probatu-
rus anne cocta foret satis, digitis eam attrivit: & multas ad-
huc superesse putans, jussit Æsopum affere. Præter aquam is ni-
hil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes non
apponeret mensæ, respondit, Se veluti jussisset, non lentes, sed
lentem coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantissi-
mæ, hæ videlicet:

Deum ante omnia cole.	Mulieri numquam credas secreta.
Regem honora.	Ne pudeat te semper dicere melio-
Bene agentibus ne invide.	Fac quæ te non mœstificent. (ra.
Linguæ continens esto.	Bonum esse non te pœniteat.

Æsopus cum apud Samios ageret, libertate donatus est: missu-
sq; Crœso regi bellum cum Samiis agenti, is sua cum prudentia
tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur.
Samii multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt: qui,
descendens ex insula orbem peragravit: cui maximam familiari-
tatem fuisse memorant cum Lycero rege, à quo statua aurea Æ-
sopi jussa est erigi. Deinde, peragrata Græcia Delphos pervenit,
à quibus nullo affectus est honore, sed ab ipsis post salutaria præ-
cepta, rupe præceps devolutus, mortuus est: cujus mors gravi
pestilentia ulta, injuste occisi Æsopi indicium Delphis exhi-
buit.

Joanni Ninivitæ, eruditissimis in *Flandria Ludimagistris*. S. Equidem in ea & sum & fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, ut impendio plus nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostra memoriâ viris, qui classicos autores castigare ediderunt, quam à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundiis omnia occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, pene dixerim, minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas sub rustico conscriptas, sed prosa oratione mirum quam lepido cuncinnatas; ut pote à *Guliel. Gaudano* tanto viro ut ab *Erasmo* meo, literatorum quasi Phœnice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eo utique spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenellarum linguarum stribiliginem prius abradant, quam Lilianum nostrum vetus, atque adeo primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ inirientur. Adjeci paucula ex Gellio, Poliriano, Petro Crinito: sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando et quædam mea futura, quæ interim parturio, pariam: dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum *Aululariæ*, atque id genus alia. Cur enim quæso, non ausim? Quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Theseo quondam vestri nunc et mei Nicolai Ruscoducensis, viri (quem tacente me, ipsi probe nostis) exquisite docti, sive philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit, in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis, sinistrâ Minerva natis, hoc vero mihi palmarium; quando sui similes, et omnes et solos in cœlum ferre destinaverunt. Valete, Lovanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10 *Kal. Dec.*

EX

EX

PHILOSTRATI

IMAGINIBUS.

FAbulæ se ad Æsopum, sua in eum benevolentiâ conferunt, quod satagit sui: Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, nec non & Archilocho in Lycambem curæ fuit: sed ab Æsopo humana omnia ad fabulas redacta sunt, sermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quispiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec testudo muta; ex quibus pueri discant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æsopum; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt: Pictorem, fabularum curas remissiore animo indigere non latuit. Philosophatur autem pictura, & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æsopum statuit ex illius scenâ confictum. Chori dux vulpes depicta est. Utitur enim ea Æsopus ministra argumentorum plurimorum, ceu Davo Comædia.

INDEX FABULARUM

omnium, quæ in hoc Libro continentur, ordine Alphabetico.

DE

Abiete & dumis *pag.* 37
Accipitre columbam insequente 58
Accipitribus inter se inimicis 91
Adolescentibus duobus 18
Adolescente & cato 10
Adolescente ex coitu infirmo & lupo 88
Adolescente in funere matris canente 78
Adolescente & coquo 100, 119
Adolescente & hirundine 132
Ægroto & medico 27,102, 132
Ægypto ad finem hort. 170
Æthiope 150
Agno & lupo 19,122
Agricola 151
Agricola & filiis 20,108
Agricola & canibus 23,98, 117
Agricola & ciconia 24
Agricola mercaturam & militiam affectante 85
Agricola & poeta 83
Agricola filios suos docente 98
Agricola & pelargo 122
Alcedine 153
Alite & pullis 37
Amicis duobus & ursa 34,99
Amicis duobus & ursa 6,119
Amne suum fontem convitiis lacessente 76
Anguilla conquerente 62
Anser 40
Anser & grue 146
Anseribus 30
Anu & Ancillis 28
Anu dæmonē accusante 67
Ape & Jove 131
Apiario 152
Apologo ex Petro Crinito 40
Apologo Æsopi Phrygis 46
Apologo ex Mantuano 26
Apro & asino 3
Apro & rustico 40
Aquila 164
Aquila & cornicula 4
Aquila & corvo 25
Aquila & pica 65
Aquila filios cuniculi rapiente 85
Aquila & vulpe 106
Aquila & corvo 107
Aquila & homine 113
Aranea & hirundine 58
Aranea & podagra 52
Arboribus pulchris & deformi 61
Ariete cū tauro pugnāte 84

Arione

Arione & Delphino 50
Artubus humanis & vētre 57
Arundine & olea 100
Asino 28, 33, 44
Asino & equo 29, 135
Asino & viatoribus 44
Asino & vitulo 59
Asino, simia, & talpa 62
Asino & scurra 76
Asino ægrotante & lupis visitantibus 79
Asino laborum finem non inveniente 79
Asino qui hero ingrato serviebat 80
Asino tubicine, et lepore tabellario 90
Asino et lupo 102, 135
Asino et Jove 133
Asino et leone 147
Asino silvestri 160
Asinis 161
Asino et vulpe 161, 162
Asino et ranis 161
Asino et corvo 162
Avaro 145
Avaro et invido 38
Aucupe 124
Aucupe et palumbo 21
Aucupe et frigilla 70
Aucupe et vipera 102
Aucupe et merula 103
Avibus et quadrupedibus 13
Avibus scarabeos timentibus 6
Avibus plures reges eligere volentibus 77
Auriga et rota currus stridente 86

B

BOve et juvenco 41
Bubulco 164
Buccinatore 21
Butali 150

C

CAlamo, sive canna, et oliva 120
Camelo 33, 162
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro et vulpe 156
Cancris matre et filio 32
Cane et umbra 2
Cane et asino 5
Cane venatico 9
Cane et lanio 18, 102
Cane invido et bove 25
Cane mordaci 33
Cane et leone 42
Cane et hero 69
Cane oves domini occid. 48
Cane ad cœnam vocato 112
Cane et lupo 126
Cane carnes portante 127
Cane et gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanis villaticum insequentibus 67
Cantilena Tabellario placita 171
Caponibus pinguibus et macro 60
Carbonario et fullone 21, 95
Carbonario et lotore 113
Carduelle et puero 71

Castore virilia sibi amputante 101
Castita 145
Cato & Gallo 109
Cara in fœminã mutata 116
Cera duritiẽ appetente 75
Cerva 146
Cerva & Leone 146
Cerva & vite 147
Cervo 14
Cervo & ove 10
Cervo & bobus 16
Cervo & leone 121
Cicada & formica 41
Citharœdo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Jove ut suam domum secum ferre posset 81
Columba 163
Columba & pica 59
Columba & corvice 163
Columbis & milvo 8
Coriario emente pellẽ ursi à venatore nondum capti 73
Cornice & ove 25
Cornice & urna 38
Cornice & corvo 157
Cornice & cane 157
Corvo & vulpecula 4
Corvo & lupis 50
Corvo & vulpe 125
Corvo ægroto 126
Corvo & serpente 157
Cuculo & accipitre 59
Culice cibum ab ape petente 50
Culice & leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente reprehenso à ciconia 61

D

Derisione homines porcũ occidere volentis 169
Divite 163
Divite & servo 66

E

Epistolis Laurentii tribus 54,55,56
Equite calvo 34
Equo & Leone 12
Equo & asino 13,96
Equo & cervo 17
Equo inculto sed veloci, & cæteris eũ deridẽtibus 87
Eremita ægrotante 60
Eremita & milite 74

F

Fabula ex Lamia Polit. 48
Fabula Mancini 173
Fabro & cane 123
Facetum de erudiendo asino dictum 170
Facetum Minatii consilium 173
Feli in fœminam mutata 97
Filio senis & leone 104
Florentino qui equum emerat 170
Formica 27,159
Formica & columba 131
Formicis & cicada 142
Furibus 156
Fure & cane 8

Galli

G

Gallina & vulpe 136
Gallina & hirũdine 162
Gallina auripara 165
Gallo gallinaceo 1
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 166
Gallis & perdice 111
Gallis duobus inter ſe certantibus 130
Gliribus quercum eruere volentibus 63
Graculo 11

H

Herinaceo viperam hoſpitem ejiciente 82
Hirundine & aliis aviculis 7
Hirundine & cornice 150
Hinnulo 145
Hœdo & lupo 9,28,156
Homine, quem canis momorderat 99,156
Homine & ligneo deo 112
Homine, qui in ſomnis aurum reperiebat 169

I

Impoſſibilia promittente 143
Inimicis duobus 119
Jove 141,158,159
Jove & ſimia 30
Jove & cervo 122
Juvenes ſenis curvitatem irrident 64

L

Læna & vulpe 129
Legato avaro tubicines decipiente 63
Leone ſene 5,127
Leone ruſtici filiam amante 128
Leone & aliis 2,21
Leone & vulpecula 16
Leone & rana 27, 127
Leone & capra 29
Leone & tauro 21,128
Leone & capella 38
Leone & venatore 38
Leone & mure 75
Leone porcum ſibi ſocium eligente 90
Leone, aſino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone & urſo 14
Leone & lupo 149
Leporibus 159
Leporibus & ranis 9, 134
Lepore ſeſe vulpi præferente 82
Lepore caliditatem & vulpe celeritatem à Jove petentibus 87
Lepore & teſtudine 138
Lignatore 133
Lupo ſuadente hiſtrici ut tela deponeret 81
Lupo ovis pelle induto 83
Lupo piſce fluvii, maris regnum affectante 15
Lupo & agno 12, 129
Lupo & grue 2, 129
Lupo & ſucula 8
Lupo & capite picto 11
Lupo & vulpe 12
Lupo & agnis 15

Lupo & cane 22
Lupo & ove 195
Lupo & vetula 165
Luſcinia cantum accipitri pro vita pollicente 179

M

Marito & uxore 155
Medico & mortuo 124
Medico, qui inſanos curabat 172
Membris & ventre 15,50
Mercurio 158
Mercurio & ſtatuario 154
Mercurio & Tireſia 154
Milite et duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigioſam 168
Milvo ægroto 6
Minacii luſoris reſponſione 173
Monedula 158
Monedula et columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris diſceſſum flente 62
Muliere, quæ pro viro ſe mori velle dicebat 77
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere et gallina 99,118, 135
Muliere et Medico 117
Muliere et ancillis 151
Muliere venefica 151
Muliere maritum pediculoſum vocante 167
Mulo et equo 72
Mure et rana 1
Mure urbano et ruſtico 3
Mure in ciſta nato 57
Mure amicitiam cum fele ineunte 80
Mure liberante milvum 81
Muribus et cato 121
Muſca 132
Muſca, quæ, quadrigis inſidens, pulverem ſe excitâſſe dicebat 62
Muſca et formica 11
Muſcis 154
Muſtela ſenicula et muribus 26

N

Nautis ſanctorum auxilium implorantibus 62
Nuce, aſino et muliere quibus ſingulis proſunt verbera 79
Nutrice et lupo 32

O

Olitore et cane 147
Ollis duabus 34
Opilione et agricolis 24
Ove Paſtori conviciante 86

P

Pardo et vulpecula 42
Partu montium 8
Partu terræ 50
Paſtore 193

Pastore artem nauticam exercente 104
Pastore et mari 139
Pastore et lupo 141
Patre et filiis 98
Patre filium ad virtutes frustra hortante 83
Pavone et luscinia 25
Pavone et pica 27
Pavone et grue 36
Pavone et monedula 144
Paupere monoculo 173
Philomela et accipitre 108
Pigritia adolescentis 166
Piscatore 114,163
Piscatoribus 44,114,115
Piscatore et piscículo 31,37
Piscatore et smaride 66
Piscatore et smaride pisce 110
Piscibus 42
Piscibus è sartagine in prunas desilientibus 63
Porco et equo 73
Prætore repetundarum damnato 91
Puero et fure 39
Puero et matre 104,138
Puero et fortuna 120
Puero oves pascente 125
Puero et scorpione 137
Pulice 141
Pulice et homine 141
Punica, et homine 141
Punica, et malo, arboribus 401

Q

Quadrupedibus societatē adversus aves,&c. 63
Quercu et arundine 30,36

R

Ranis 143,152
Ranis et earum rege 7
Rana et bove 12
Rana et vulpe 32,135
Ranis regem petentibus 116
Rege & similis 43
Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio 172
Rustico & colubro 3
Rustico et angui 10
Rustico & equo 20
Rustico et fortuna 35
Rustico et Juvenco 39
Rustico et Hercule 40
Rustico impetrante ut triticum absque aristis nasceretur 58
Rustico amnē transituro 58
Rustico et mure 65
Rustico per vocem hœdi ad jurisconsultum admisso 88

S

Sacerdote et pyris 72
Sacerdote, qui caniculum sepelivit 167
Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina, ignor. 171
Salice et securi 138
Sancti Antonii fratre, et laico et lupo 171
Satyro et viatore 39
Satyro et rustico 45
Scarabeo et aquila 45
Scurra et episcopo 91

Sene puéllam in uxorem accipiente 64
Sene, ob impotentiã carnis libidinem relinquente 82
Sene juvenem poma ſibi ſurripientem, ſaxis dejiciente 89
Sene mortem differre volente 92
Sene mortem vocante 117
Sene qui aſinũ portavit 167
Serpente 163
Serpente & Agricola 136
Serpente & cancro 148
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 33
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simia & Delphino 153
Singulari animali & vulpe 145
Sole & Aquilone 32
Sue & Cane 70,148
Silva & Ruſtico 15

T

TAlpa & matre 140
Tauro & capro 35
Taure & mure 4
Tauris & leone 36
Teſtudine & aquila 32,146
Teſtudine & ranis 61
Tigride & vulpe 36
Trabe & bobus eam trahentibus 60
Trabe boum pigritiam increpante 61
Tubicine 100, 123
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 65
Thyño & delphino 101,124

V

VAte 130
Vaticinatore 93
Venatore & perdice 138
Verme & vulpe 164
Veſpis, perdicibus & agricola 140
Veſpertilione, rubo & mergo 144
Veſpertilione & muſtela 160
Viatore 136
Viatore & pera inventa 103
Viatoribus 152, 160
Vidua virum petente 67
Vidua & aſino viridi 84
Vipera & lima 14
Viro cardinali nuper creato gratulaturo 64
Viro & uxore bigamis 74
Viro maligno & dæmone 77
Viro zelotypo 78
Viro clyſteres recuſante 79
Viro amicos experiri volente 86
Viro aratrum portante 174
Viro avaro ſacculum nummorum allequente 92
Viro jactabundo 95
Viro Apollinem tentante 95
Viro & Satyro 05
Viro Agricola 113
Viro & infirmo 115

Viro inope & infirmo 115
Viro & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitulo & cerva 131
Ulmo & ſilere 75
Upupa indigné honorata 72
Urſo & apibus 69
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & muſtela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 87
Vulpe & leone 23,94,109
Vulpe & aquila 23
Vulpe & feli 43
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus 60
Vulpe carnem leporis cani laudante 85
Vulpe & Capro 93
Vulpe & capite reperto 95
Vulpe & trago 108
Vulpe ſine cauda 110
Vulpe & rubo 110
Vulpe & crocodilo 111
Vulpe & venatoribus 111
Vulpe & larva 112
Vulpe eſuriente 114
Vulpe & pardo 115
Vulpe à ruſtico in palea abſcondita 170
Vulture aliiſque avibus 29
Uxore in flumine perempta 167

INTERPRETERS.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Eraſmus Roterodamus.
Gulielmus Gaudamus.
Gulielmus Harmanus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abſtemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Phorcenſis.
Petrus Crinitus.
Plinius ſecundus Novocomenſis.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII ANTUERPIANI *HENDECASYLLABON.*

Quiſquis noſcere fabulas jocoſas
Æſopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulumque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec terſior eſt, venuſtiorque,
Nec jucundior eſt, facetiórve;
Seu purum inſpicias ſtylum Latinum,
Seu tu beſtiolas legas loquentes.
Quin & ſenſiculis ſcatent amœnis;
Ut vita inſtituenda cuique, monſtrant.
Hunc nec barbarus ore Zoileo.
Pinſet, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Relligioſuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipſis ſunt Cynicis ſeveriores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel quæ lædere teſtulam juventæ
Poſſent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iſte
Prorſus nobilis, elegans, Latinus;
Horarum eſt ſimul omnium libellus.

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

GAllus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imo equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. *Per* gemmam, *artem ſapientiamque intellige: per* gallum, *hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant; cum uſum earum neſciunt; nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.*

De Lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infra bibentem: accurrit: agnum increpat, quod turbârit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longè infrà biberit, potum lupi nè potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat, Nihil agis ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodiè pœnas.

MOR. *Vetus dictum eſt*, Ut canem cædas, facilè inveniri baculum. *Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam. Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.*

De mure & Rana.

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio; Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta utrique erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adpropérat: dumque præſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. *Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerumque etiam & vitam, in periculo ponunt.*

De Cane & Umbra.

CAnis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splendente sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille visam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primum stupuit; deinde animum recipiens, sic elatravit, Miser! deerat cupiditati tuæ modus. Satis superque erat, ni desipuisses: jam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

MOR. *Monemur hac fabula modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certè Terentianus ille Sannio,* Ego, *inquit,* spem pretio non emam.

De Leone & quibusdam aliis.

CUm ove quibusdámque aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit. Una, inquiès, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera itidem mea est, quia viribus præstantissimus. Porro, quia in capiendo cervo plus sudaverim, vindico tertiam. Quartam denique partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. *Rara semper fuit fides; apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere.* Cum æquali æquale tibi jus erit.

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem forte ossa hæsere in gula: ambit, orat opem; opitulatur nemo. Omnes dictitant, tuliise eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis, pluribusque promissis gruem inducit, ut, collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret: petenti

tenti autem præmium illusit: Inepta, inquit, abi: non sat habes quòd vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. *Tritum est*, Perire quod facis ingrato.

De Rustico & Colubro.

RUsticus repertum in nive colubrum, frigore propè enectum, domum tulit; adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virusque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus; correptâ fude verbis verberibúsque cum eo injuriam expostulat; num hanc refert gratiam? num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit?

MOR. *Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris; & male de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritus.*

De Apro & Asino.

DUm iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem, ignaviſſime, fueras meritus: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerunque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat: magni pendunt, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.*

De Mure urbano, & mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid repositum erat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitârat,

re comprobaret. Ineunt convivium, quod urbanus ſplendidè comparârat. Inter epulandum auditur in ſerâ murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus, & inſuetus, & loci ignarus, ægrè ſe tueri. Diſcedente famulo, redit urbanus ad menſam; vocat ruſticum. Ille vix tandem metu depoſito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondet ille, quotidianum eſſe; contemni oportere. Tum ruſticus, Quotidianum? inquit: meherculè, tuæ dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. *Divitiæ præ ſe ferunt quidem voluptatem: ſed ſi introſpicias, habent pericula & amaritudinem.* Eutraphelus *quidam fuit, qui, cum inimicis ſuis quam maxime nocere vellet, divites eos faciebat; dititans, ita ſe eos ulciſci, quippe accepturos cum divitiis ingentem ſarcinam curarum.*

De Aquila & cornicula.

AQuila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium; ſuadet ſubvolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare; ſic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præſtoletur caſum. Præcipitat aquila; frangitur teſta; ſubripitur piſcis à cornicula; dolet eluſa aquila.

MOR. *Noli quibuſvis habere fidem; & conſilium, quod ab aliis acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.*

De Corvo & Vulpecula.

PRædam nactus ſtrepitat in ramis corvus. Videt vulpecula geſtientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimâ ſalute impertit vulpes. Sæpenumerò audieram famam eſſe mendacem, jam re ipsâ experior. Nam ut hàc fortè jam prætereo, ſuſpiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem nive. Meo ſanè judicio cygnos vincis, & *hederâ formoſior albâ es.* Quòd ſi ut plumis, ità & voce excellas,

excellas, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc assentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demùm miserum corvum pudet, pigétque sui, & jacturâ rei misto pudore dolet.

MOR. *Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno ament assentatorem: ejusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quod si vitaveris jactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitaveris.* Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho. *Terent.*

De Leone senectute confecto.

LEo, qui in juventute complures suâ ferocitate fecerat inimicos, in senectute exsolvit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: dente aper, cornu petit taurus. Imprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo; Hi, quibus olim necui, jam vicissim nocent, & meritò: sed hi, quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imò etiam immeritó obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. *In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutarit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen; Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna simulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Merito queritur Ovidius,*

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura secunda meis:
Ut fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino.

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit: cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascique de mensâ hilari,

idque otio ludóque consequi: sese contra portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviàm, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrêre servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, *ut ait Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia decent. Id quisque velit, id tentet, quod possit. *Nam scimus id quod Græce significantiùs dicitur,* ὄνος λύρας, *id est*, Asinus lyrarum, *vel* lyræ. *Sic autem Boetius*, Asinus ad lyram positus. *Repugnante naturâ irritus est labor.*

Tu nihil invitâ dices faciésve Minervâ, *teste Horatio.*

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursuque defessus, sub umbrâ, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò post, leo fortè, dum per saltum currit, incidit in plagas; rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit, leo è plagis evadit.

MOR. *Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valde desipit. Quid ita? Quia, etsi jam potentia fretus, neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium homuncionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.*

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam ferme moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.

MOR. *Decet venerari superos: illi enim pios juvant, impiis adversantur. Infelicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.*

De Hirundine & aliis aviculis.

CUm primum cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem; dictitans, sibi si eriinsidias. Irrident illæ; stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. *Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec recte consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superque consilii est: Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse* Prometheum, *quam* Epimetheum. *Fuere hi fratres; Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.*

De Ranis, & earum Rege.

GEns ranarum, cum esset libera, Jovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propius: tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Jovem; orant regem

dari qui ſtrenuus ſit. Dat Jupiter Ciconiam; is perſtrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur ſævitia ranæ fruſtra queſtæ ſunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Veſperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egreſſæ rauco ululatu murmurant, ſed ſurdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem ſint deprecatæ, jam ferant inclementem.

MOR. *Perinde atque ranis, evenire ſolet plebi: quæ ſi regem paulo manſuetiorem habet, ignavum & inertem eſſe cenſetur: optat aliquando contingere ſibi virum. Contra, ſi quando nacta eſt regem ſtrenuum, hujus ſævitiam damnat, prioris laudat clementiam: ſive quod ſemper præſentium nos pœnitet, ſive quod verum eſt verbum*, Nova veteribus eſſe potiora.

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum geſſere cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem ſibi accipitrem. Ille rex factus, hoſtem agit, non regem. Non ſegnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, ſatius fuiſſe putantes, pati bella milvi, quam tyrannidem accipitris.

MOR. *Neminem ſuæ ſortis nimium pigeat.* Nihil eſt (*teſte Flacco*) ab omni parte beatum. *Equidem meam ſortem, modo tolerabilis ſit, mutare non optem. Multi, nova ſorte quæſita, veterem rurſus optarunt. Ita plerique ingenio vario ſumus omnes, ut noſmet noſtri pœniteat.*

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut ſileat) porrigenti, reſpondit canis, Inſidias tuas novi: panem das quo deſinam latrare, ſed ego tuum munus odi; quippe ſi ego tulero Panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. *Cave parvi commodi cauſa amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigne dicunt, ſed & benigne faciunt.*

De

De Lupo & Sucula.

PArturiebat ſucula. Pollicetur lupus ſe cuſtodem fore fœtûs. Reſpondet puerpera, Lupi obſequio ſe non egere: ſi velit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longius abeat: Lupi enim officium conſtare non præſentiâ, ſed abſentiâ.

MOR. *Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam operam pollicentur, non tui amore, ſed ſui: ſuum quærentes commodum, non tuum.*

De partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes; exit mus. Tum omnes riſu emori.

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius,*

Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & oſtentant, vix parva faciunt. Quapropter Thraſones illi jure ſunt materia joci & ſcommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerunque enim gravior periculo eſt periculi metus, imo ridiculum eſt quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam ſenuerat, inſtigat herus; fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi jure ignoſci; jam ſenuiſſe, at juvenem fuiſſe ſtrenuum. Sed, ut videò, inquit, nil placet ſine fructu; juvenem amâſti, ſenem odiſti. Amâſti prædabundum, odiſti tardum, edentulum. Sed ſi gratus eſſes, quem olim juvenem frugis cauſa dilexiſti, ſenem fructuoſæ juventutis gratia diligeres.

MOR. *Rectè canis. Nam, teſte Naſone,*

Nil, niſi quod prodeſt, charum eſt: En! detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Præteriti

Præteriti commodi nulla eſt memoria, futuri autem grati non magna, præſentis commodi ſumma.

Turpe quidem dictu; ſed, ſi modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlvâ inſolito mugiente turbine, trepidi lepores r ſpide occipiunt fugere. Fugientibus cum obſiſtere palus, ſtetêre anxii, utrinque comprehenſi periculi quodque majoris eſſet incitamentum timoris, vident i palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentio cæteris, ac diſertior; Quid, inquit, inaniter timemu Animo opus eſt: Corporum quidem agilitas nobis eſt ſed animus deeſt. Hoc periculum turbinis non fugien dum, ſed eſt contemnendum.

MOR. *Omni in re opus eſt animo. Jacet virtus ſine co fidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis eſt.*

De Hædo & Lupo.

CApra, cum eſſet paſtum itura, hœdum domi co cludit, monens aperire nemini dum redeat ipſa. L pus, qui id procul audierat, poſt matris diſceſſum pul ſat fores: voce capriſſat, jubens recludi. Hœdus dolu præſentiens, Non aperio, inquit: nam etſi vox capri ſat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. *Obedire parenti filios, ipſis eſt utile, & juv nem ſeni decet auſcultare.*

De Cervo & Ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium triti debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inſci tamen ob lupi præſentiam ſpondet ſe daturam. Dicitu ſolutioni dies; adeſt: monet cervus ovem. Illa it i ficias. Quod enim promiſerat, excuſat, factum id met & præſentiâ lupi; Votum extortum non eſſe ſervandum

MOR. Sententia juris eſt, *Vim vi repellere licet.*

Ex hâc fabella, nova quædam *naſcitur*, *Fraudem fraud repellere licet.*

De Ruſtico & Angui.

RUſticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, beſtiam petit ſecuri. Evadit ille non ſine vulnere. Poſtea ruſticus deveniens ad paupertatem, ratus eſt id infortunii propter anguis injuriam ſibi accidere. Igitur ſupplicat angui ut redeat. Ille ait, Ignoſcere, ſed redire nolle; neque fore ſecurum cum ruſtico, cui tanta ſit domi ſecuris; livorem vulneris deſiiſſe, ſupereſſe tamen memoriam.

MOR. *Ei, qui ſemel fidem ſolvit, iterum habere fidem vix eſt tutum. Injuriam quidem condonare, id ſane miſericordiæ eſt: cavere autem ſibi, & decet, & prudentiæ eſt.*

De Vulpecula & Ciconia.

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opſonium in menſam effundit: quod, cùm liquidum eſſet, ciconiâ fruſtrà roſtro tentante, vulpecula lingit. Abit eluſa avis; pudétque, pigétque injuriæ. Poſt pluſculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas ſitum erat plenum opſonii, quod quidem vas cùm eſſet arcti gutturis, vulpeculæ opſonium licuit videre, & eſurire, guſtare non licuit: Ciconia roſtro facile exhauſit.

MOR. *Riſus riſum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De Lupo & Capite picto.

LUpus in officina ſculptoris caput humanum repertum verſat; miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſenſus. O pulchrum, inquit, caput! Eſt in te artis multum, ſed ſenſus nihil.

MOR. *Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin alterutrâ carendum eſt, præſtat externâ, quàm internâ careas. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium, ut ſtolidus eò ſit odioſior, quò formoſior.*

De

De Graculo.

GRaculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, stolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat, de corniculâ. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: postea autem, cum unaquæque avium suam plumam decerpsisset, ridiculam fuisse.

Nè si forte suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moneat cornicula risum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. *Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimiùs; qui cum his vivunt, qui & ditiores sunt & magis nobiles; quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probe Juvenalis monet*——è cœlo descendit γνῶθι σεαυτὸν, *hoc est*, Noscete ipsum.

De Musca & Formica.

MUsca altercabatur cum Formicâ: se nobilem, illam ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam in cavernis latere, segetem rodere, aquam bibere; se splendidè epulari jactabat, & hæc tamen otio nanciscì. E regione, formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam vagam esse, se stabilem: sapere formicæ grana & fluenta, quod muscæ pastilli & vina; atque hæc se non segni otio, at strenuâ operâ nanciscì: porro formicam lætam esse & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris; muscam anxiam, cum periculo esse cunctis infestam, cunctis invisam, exemplar denique segnitiei: formicam hyemis mémorem alimenta reponere; muscam in diem vivere, hyeme aut esurituram, aut certè morituram.

MOR. *Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet.* Musca si benè dixisset, benè audîsset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.

De

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere: nihil enim esse ranam ad bovem. Illa secundùm intumuit. Clamitat natus; crepes licèt mater, bovem nunquam vinces. Tertiùm autem cùm intumuisset, crepuit.

MOR. Cuique sua des est. *Hic formâ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat, nec invideat superiori, quod miserum est; nec, quod stultitiæ est, certare optet.*

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo: Carens autem præ senectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum se profitetur; verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem; orat ut inspiciens sentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) *Fretium*, inquit, *ob stultitiam fero*; & is jure effugit: dolum enim dolo ultus est.

MOR. *Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert: sed qui, cùm hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.*

De Equo & Asino.

EQuus, phaleris sellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat. Equus irâ fremebundus, & *fræna ferox spumantia mandens*: Quid, inquit, tarde, ignave, obsistis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Asellus, contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & cursum intendenti crepat inguen.

inguen. Tum curſui & oſtentui inutilis, ornamentis ſpoliatur; deinde carrario venditur. Poſtea cum carro vehentem videt aſellus, & affatur, Heus bone vir, quid illuc ornati eſt? ubi aurata ſella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, neceſſe fuit evenire ſuperbienti.

MOR. *Plerique in ſecundis rebus elati ſunt, nec ſui memores, nec modeſtiæ: Sed quia proſperitate inſoleſcunt, adverſitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monuerim eſſe cautos: etenim ſi rota fortunæ circumacta fuerit, ſentient miſerrimum genus infortunii eſſe, fuiſſe felices. Accedit acumulum infelicitatis id quoque mali, Contemnentur ab iis quos ipſi contempſere: & illudent eis ii, quos ipſi riſere.*

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinq; ſpes utrinque metus, utrinque erat periculum. Veſpertilio autem, relictis ſociis, deficit ad hoſtes: vincunt aves, duce & auſpice aquilâ. Transfugam vero veſpertilionem damnant, uti nè ad aves unquam illi ſit reditio, uti nè luci unquam ſit volatus. Hæc cauſa veſpertilioni eſt, ut non niſi noctu volet.

MOR. *Qui cum ſociis adverſitatis & periculi particeps eſſe renuit, proſperitatis & ſalutis expers erit.*

De Lupo & Vulpe.

LUpus, cùm prædæ ſatis eſſet, in otio degebat. Accedit vulpecula: Sciſcitatur otii cauſam. Senſit lupus inſidias fieri ſuis epulis; ſimulat morbum eſſe cauſam: orat vulpeculam deprecatum ire deos; Illa, dolens dolum non ſuccedere, adit paſtorem, monet patere latebras lupi: hoſtem enim ſecurum poſſe inopinato opprimi. Adoritur paſtor lupum, mactat, Illa potitur antro & præda: Sed fuit illi breve ſceleris ſui gaudium: nam non ita multo poſt, idem paſtor & ipſam capit.

MOR. *Fœda res invidia eſt, et ipſi interdum autori quoque pernicioſa: Flaccus Epiſtolarum lib.* 1.

Invidus alterius rebus macreſcit opimis.

Invidi

Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

CErvus, in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis & ramoſa cornua; ſed tibiarum exilitatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus *Ocior pilis, & agente nimbos ocior Euro.* Inſectantur fugientem canes. Sed cum intraſſet condenſam ſylvam, implicata ſunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecère ut præda eſſet canibus.

MOR. *Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ efficiunt; quæ conferunt, diſplicent. Beatitudinem cupimus, priuſquam ubi ſit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celſitudinem quærimus: in his beatitudinem ſitam opinamur, in quibus tamen multum laboris eſt & doloris. Pulchre id ſignificat Lyricus ille noſter,*

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriuntque ſummos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subriſit lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis? tu tibi ante contriveris dentes, quam me atteras, quæ duritiem æris præmordere ſoleo.

MOR. *Etiam atque etiam vide quicum tibi res ſit. Si infortiorem dentes acuas, non illi, ſed tibi nocueris.*

De Lupis & agnis.

LUpis & agnis, quibus naturâ eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oves canum cohortem dedere. Quietis ovibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœduſque ſolutum clamitant, oveſque earum præſidio deſtitutas laniant.

MOR.

MOR. *Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis fuit, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit; fortaſſis & cauſam ceperit, cur te nudatum præſidio adoriatur.*

De Sylva & Ruſtico.

QUo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylvam; rogat ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylva. Ruſticus, aptatâ ſecuri, cœpit arbores ſuccidere. Tum, & quidem ſerò, pœnituit ſylvam ſuæ facilitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR. *De quo benè merearis, vide. Multi fuere, qui acceptо beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.*

De Membris & Ventre.

PEs & manus ventrem olim incuſarunt, quòd ab otioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali nè petat. Supplicat ille ſemel atque iterùm. Negant tamen manus alimentum. Exhauſto inediâ ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officioſa eſſe: verùm id ſerò. Nam venter, deſuetudine debilis, cibum repulit. Ità cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. *Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ita ſe habet ſocietas humana.* Membrum eget membro: amicus eget amico. *Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum eſt: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem ſatis tuentur. Unicum & ſummum præſidium, complurium amicitia eſt.*

De Simia & Vulpecula.

SImia vulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet ad tegendas nates; illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe; & ſe male humum caudâ ſuâ verri, quam ſimiæ nates tegi.

MOR. *Sunt qui egent; ſunt quibus ſupereſt: nulli tamen divitum id moris eſt, ut re ſuperflua beet egenos.*

De

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit ſe in ſtabulum: boves orat, ut in præſepi latitare liceat. Boves tutum eſſe negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille ſecurum ſe eſſe ait, modò nè ipſi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt; exit. Geſtire cervus, & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo, & conſilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa eſt) fallere: ſed ut herum (qui Argus eſt) lateas, *Hic labor, hoc opus eſt.* Mox deinde introgreditur herus; qui, ut ſervi negligentiam corrigat, cuncta luſtrans oculis, & præſepe manu tentans, cervi deprehendit ſub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. *In adverſis rebus & periculis, latebræ difficiles ſunt inventu: aut quia miſeros, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipſi, motu impediti, & inopes conſilii ſemet imprudentia produnt.*

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, viſebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cum epiſtolâ, quæ venire admoneat; gratiſſimam rem ægroto fore ejus unius præſentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primum quidem amiciſſimum eſſe vulpeculæ, ideoque percupere ejus colloquium. Deinde ægrotum eſſe, & decumbere, ut etiamſi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Reſcribit vulpecula, Optare ſe ut leo convaleſcat, idque oraturam ſuperos; cæterum minime viſuram; terreri enim ſe veſtigiis. Quæ quidem veſtigia cum omnia ſint antro leonis adverſa; & nulla averſa, eam rem indicium eſſe, multum quidem animalium introiiſſe, ſed exiiſſe nullum. *Horat.*

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Reſpondit, referam: Quia me veſtigia terrent,
Omnia te adverſum ſpectantia, nulla retrorſum.

MOR. *Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, ſæpe tibi dabuntur verba. Capienda eſt conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa ſunt judicanda.*

De Vulpeculâ & Muſtela.

VUlpecula, longâ inediâ tenuis, forte per anguſtiorem rimam, ad cumeram frumenti repſit: in qua cum probe paſta fuit, deinde rurſus tentantem egredi diſtentus impedit venter. Muſtela luctantem procul contemplata, tandem monet, ſi exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. *Videas complures in mediocritate lætos eſſe atque alacres, vacuos curis, expertes animi moleſtiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœſtos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi moleſtiis obrutos. Hanc fabellam ſic Horatius canit, lib.* 1. *Epiſt* 7.

Forte per anguſtam tenuis vulpecula rimam
Repſerat in cumeram frumenti; paſtáque rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra.
Cui muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra ſubiſti.

De Equo & Cervo.

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulſus tandem è paſcuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; deſcendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoſte victo, & ſub jugum miſſo, ipſe victor neceſſe eſt ſerviat homini. Equite fert dorſo, frænû ore.

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & induſtriam victa, ſæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis ſervire incipiunt divitiis, angumtur avaritiæ flagris, parſimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (juſto quidem avaritiæ ſupplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatius, lib.* 1. *Epiſtolarum.* 10. *Epiſt.*

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænúmque recepit.
Sed, poſtquam victor violens diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frænum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternùm, quia parvo neſciat uti. ÆSOPI

ÆSOPI FABULÆ,
ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

ADolescentes duo obsonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alias res agente, carnem alter è canistro surripit: dat socio ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem nihil habere; is vero qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, is scit per quem jurâstis.

MOR. *Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressius prudentiusque peccabitur.*

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cum lanio carnem abstulisset in pedes sese continuo quantum potuit conjecit. Lanius, jactura rei perculsus, primum tacuit: deinde animum recipiens, sic procul acclamavit; O furacissime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: posthac autem cautius observaberis.

MOR. *Hæc fabula significat, plerosque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accersuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falsis testimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo nescit, cum hæc quam optime docet fabellula.*

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprum lupus fit obviam: rogitat cur relicta matre olidum potiùs sequatur hircum, suadetque ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ita fore, abductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit: huic summa cura servandi data est; parenti potiùs quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere.

MOR. *Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.*

De Adolescente & Cato.

CUm adolescens quidam in deliciis amoribusque usurpasset catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in feminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus: fit metamorphosis, quæ adolescenti misere amanti perplacuit; nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec vero ita multo post, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per impluvium immittit musculum. Ibi risu prorsus atque ludo res digna accidit. Conspectam illicò bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans feminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibusque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus: & cauda est mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Nimisque difficile est, assueta relinquere.*

Horat. Naturam expellas furcâ licet, usque recurret.

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adolescentulos, iique inter se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, appositò fasciculo, jubet singulos brevi circumdatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, redditque singulis virgulam: quam, cum pro suis quisque viriculis facile frangeret; O, inquit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo: sed si mutuis volueritis sævire

vulneribus,

vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hoſtibus.

MOR. *Docet hic Apologus*, Concordiâ parvas res creſcere, diſcordiâ magnas dilabi.

De Ruſtico & Equo.

RUſticus equum vacuum, aſinumque ſarcinulis egregie onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus equum, ſibi onera ut adjuvet, orat, ſi ſalvum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miſerum! inquit, merito meo ſic nunc excrucior, qui dudùm laboranti aſino opitulari nolui.

MOR. *Monemur hac fabula, ut oppreſſis ſubveniamus amicis.* Ortûs noſtri (*inquit Plato*) partem ſibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone.

FUllonem invitabat carbonarius, ut ſecum in unis ædibus habitaret. Fullo, non eſt, inquit, mi homo, iſtud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, ne, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo eſt.

MOR. *Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur, ſceleratorum hominum conſortium, velut peſtem quandam, devitare.* Trahunt (*inquit Campanus*) hominem ſodalitia: commercia etiam in mores penetrant; & perinde quiſque evadit, ut ii quibuſcum verſatur.

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altiſſima arbore palumbum: adproperat: denique inſidias molitur: premit forte calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviſo exanimatus malo, Me miſerum! inquit, dum alteri inſidior, ipſe diſpereo.

MOR. *Significat hæc fabula, nonnunquam eos ſuis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.*

De Buccinatore.

BUccinator quidam ab hostibus capitur; adducitur. Trepidare ille; supplicare ut parcant innoxio; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem nè potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contra murmure tum sævo, tum verberibus intonant. Nihil agis, scelus, maxime noces, atque nunc hic trucidabere; quod, cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrasque animos.

MOR. *Gravissime peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, ut inique agant, consulunt, atque hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitas? An te Principem esse oblitus es? Annon tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legirupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est, opibus dignitateque augere quem visum sit. Fas est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: tibi nihil non honestissimum futurum.*

De Lupo & Cane.

LUpus cani ante lucem in sylva forte fortuna sit obviam, salutat, adventum gratulatur: denique rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum universæ familiæ non dici potest quam sim gratus. Næ tu inquit lupus, multo es felicissimus, ô canis, cui tam benignus et comis contigit herus, quo cum ô utinam commorari et mihi liceat! nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis, novi statûs cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de pristina feroçia aliquid remittere, & servitutem servire velit. Stat sententia: Lupo libitum est deambulare ad villam: sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea vero cùm illuxit contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult inquit

inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata cervix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereque nonnunquam: Id ægre ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem lupumque adorirer: ego sic vapulando victus sum, & mitior factus; hócque genialis sævitiæ servavi signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tuâ isthac servitute: mihi mea potior est libertas.

MOR. *Optabilius est humili casa dominum esse, & panem atrum vorare, quam in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidúmque degere: nam libertas sublimi exulat aula; ubi accipienda venit, & mussitanda injuria est.*

De Agricola & canibus.

AGricola, cum ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare: interficit oves, mox & capellas; postremò boves quoque mactat, ut habeat quo inediâ pene exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. *In quam domum mercedis gratia te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eo dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libenter mactent.*

De Vulpe & Leone.

VUlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id forte animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertio obtulisset sese obviam leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque.

MOR. *Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.*

De Vulpe & Aquila.

VUlpeculæ proles forâs excurrebat: ab aquilâ comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut

captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuósque, si potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvísque liberis; tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. *Per* aquilam, *potentis atque audacis animi homines intellige*; *per* vulpem, *pauperculos, quos calumniis premere, contumelisque afficere divitibus æque studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probe ulciscuntur injuriam.*

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribusque fata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans; & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulò semper inservire, eundemque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verum cum nocentibus postquam te cepimus, cum eis quoq; morieris.

MOR. *Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœna plectuntur.*

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cùm sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, sceleste; cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoq; cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit, perseverantius sæviens catus, quicquam faciet: tu mihi hodie discerperis.

MOR. *Vetus dictum esse ait Guliel. Gaudanus*, Ut canem cædas, facile invenire baculum. *Malus, si libitum fuerit, quo jure, quaque injuria, te præcipitem dabit.*

De

De Opilione & Agricolis.

PUer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum terque quaterque lupum adesse clamitans, agricolas undiq; exciebat. Illi sæpius illusi seriò auxilium imploranti dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare occeperit, haud facile habebitur fides. Superiori Apologo finitimus est ille apud Horat. lib. 2. Epist. 17. de Plano scurra jocus.*

Nec semel irrisus, triviis attollere curat
Fracto crure Planum; licet illi plurima manet
Lacryma; per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum;
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editissimâ in agni tergum devolat aquila: videns id corvus, imitari, velut simia, gestit aquilam: in arietis vellus se dimittit, dimissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. *Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet.* Tuo te pede metire, *inquit Horatius.* Id velis, id tentes quod possis.

De Cane invido & Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. *Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeant.*

De Cornice & Ove.

STrepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus insultem, placidis molesta, sævis amica.

MOR. *Impotenti & sincero perpetuo est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò, ac præferocis hominis auribus obstrepit nemo.*

De

De Pavone & Luscinia.

PAvo, apud summi Jovis sororem & conjugem Junonem queritur, luscíniam suave cantillare; se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos sua à diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longe superas: unumquemque sua sorte decet esse contentum.

MOR. *Quæ dii largiuntur, grato sumamus animo, neque majora quæramus.* Superi temere agunt nihil.

De Mustela senicula & Muribus.

MUstela, præ senio viribus carens, mures jam, ità ut solet, insequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinulæ colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustelâ vorantur.

MOR. *Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est.* Lysander Lacedæmonius *subinde dicere solebat, Quo non perveniret leonina pellis, vulpinam assumendam esse. Quod sic lucidiùs dixeris*, Ubi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RUsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma; hero lecta donabit urbano: qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea veterrima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periêre. Quod cum patrifamilias nuntiaretur; Heu! difficile est, inquit, annosam transplantare arborem: satis superque fuerat (si frænos meæ novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.
Ast horum, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, transtata repente
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! male transfertur, senio cum indurnit arbor,

Inquit

Inquit herus, fuerat carpere poma satis.

MOR. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,
Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

AUdire vocem visus leo, prosiliit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam exspectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, deposito metu adproperans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. *Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guilel. Gaudano versa Fabula de partu montium.*

De Formica.

SItiens venit ad fontem ut biberet formica, incidit forte in puteum: opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba. Ramum conscendens, formica servatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non sinit formica: aucupis pedem arripit mordicus: avolat columba.

MOR. *Docet hæc fabula præclare, meritis referendam esse gratiam.*

De Pavone & Pica.

GEns avium, cum libere vagaretur, optabat sibi dari regem. Pavo se imprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto; pica, O rex, inquit, si, te imperante; aquila nos perstrenue, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?

MOR. *In principe non tam forma, quam corporis fortitudo spectanda: opus est prudentia.*

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantia periit.

MOR. *Bibacitatem & libidinem, nisi quis mature reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbrevem est habiturus senectutem.*

De

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit ac laniat. Postea, vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cum leoni longe optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

MOR. *Felix quem faciunt aliena pericula cautum.*

De Hœdo & Lupo.

EFeneſtra prospectans hœdus, prætereuntem lupum convitiis incessere audebat. Cui lupus, Non tu, ait, Iceleste, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. *Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.*

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitia querens, Jovi supplicat alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini: dat tegularium: apud quem cùm tegulas gravioraque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Jovem: orat dari qui mitior sit. Ridere Jupiter. Ille tamen non destitit instare, & orare, usque adeo donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, Me miserum, inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. *Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova appetimus, quæ (ut dici solet) veteribus non sunt potiora.*

De Anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallum obtruncant, sperantes, jam necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum resciyit, intempesta deinceps nocte surgere jubet.

MOR.

MOR. *Non pauci, gravius malum dum ſtudent evitare, in alterum diverſum incidunt. Pervulgatum eſt.*

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Aſino & Equo.

ASinus beatum putabat equum, quod pinguis eſſet, & in otio degeret; ſe vero infelicem dicebat, quod macilentus eſſet, ac ſtrigoſus, quotidieque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo poſt ad arma conclamatum eſt. Tum equus, *Non equitem dorſo, non frænum reppulit ore*, nec telum corpore. Hoc viſo, aſinus magna Diis gratias agebat, quod non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

MOR. *Miſeri ſunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non conſiderans, in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optima paupertate cantillat.*

De Leone & capra.

EDitâ rupe ambulantem capram forte conſpicatus leo, monet, ut potiùs in viride pratum deſcendat. Capra, Facerem fortaſſis, inquit, ſi tu abeſſes; qui mihi non iſtud ſuades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, ſed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. *Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, ſed ſibi conſulunt.*

De Vulture aliiſque Avibus.

ANnuum ſe natalem celebrare adſimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleræque omnes; venientes magno plauſu favoribuſque accipit; deceptas laniat vultur.

MOR. *Non ſunt amici omnes qui blande dicunt, aut benignè ſe facere velle ſimulant. Hinc Ovidius*, Melle ſub Hyblæo ſæpe venena latent.

De Anſeribus.

ANſeres una cum gruibus agrum vaſtabant; quibus auditis, ruſtici protinùs in illos feruntur. Ruſticos conſpicatæ avolant grues; capiuntur anſeres, qui impediti corporis onere, ſubvolare non poterant. MOR.

MOR. *Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops: at dives servit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quam usui.*

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique: aderat jam alitum pecudumque genus, inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum advenisset, à risu nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipse profuse admodum risit. Ibi continuo simia ipsa, Imo, inquit, novit et Jupiter judex noster, catulos meos magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, *ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyl.*

Quæ minime sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstus olim atque adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercus tantam exultationem, fortitudinisque jactationem vanam nihil mirata, sic respondet: Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me pigét: nàm etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, et mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.*

De Fiſcatore & Piſciculo.

PIſcator, jacto in aquam hamo cibis illito, piſciculum eduxit. Orat obſecrátque captivus, ſe minutulum abire ſinat, & adoleſcere, ut poſtea majore potiatur. Piſcator, *Ego*, inquit, *ſpem pretio non emam*; quippe qui eo fuerim ingenio ſemper, ut, quicquid poſſem, mallem auferre potiùs in præſentiâ.

MOR. *Hæc nos monet fabula, ne certa incertorum ſpe unquam amittamus.* Quid enim ſtultius, *ut eſt apud Ciceronem*, quam incerta pro certis habere.

De Formicâ & Cicadâ.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad ſolem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æſtate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Reſpondet illa, ſibi id temporis cantando tranſigi. Ridens formica, Si, ait, cantare ſoles, meritò nunc eluris.

MOR. *Monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adeſt, quærere ea quibus imbecilla ſuſtentetur ſenectus. Per* hyemem, *ſenectutem intellige*; *per* æſtatem, *adoleſcentiam, & florem illum ætatis.*

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus; in hircum incidit: is cornua & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus; Non tua, inquit, in rugas contracta frons me terreat, ſed immanem metuo leonem; qui niſi tergo hæreret meo, jam ſcires, non ità parvam rem eſſe pugnare cum tauro, & noſtro ſequi de vulnere ſanguinem.

MOR. *Calamitoſis non eſt addenda calamitas.* Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

ANIANI

ANIANI FABULÆ.

AGULIELMO HARMANNO D. AUGUSTINI Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id forte audit; ſpe cibi manet ad fores. Puer tandem ſileſcit, obrepente ſomno. Regreditur lupus in ſylvam, jejunus & inanis. Vulpes ubi ſit præda ſciſcitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data ſunt. Puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at fefellit.

MOR. *Feminæ non eſt adhibenda fides.*

De Teſtudine & Aquila.

CEperat teſtudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas mari rubri. Suſtulit eam aquila. Poſcit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ità teſtudo, quæ concupiit videre aſtra, in aſtris vitam reliquit.

MOR. *Tua ſorte ſis contentus. Fuere nonnulli, qui, ſi manſiſſent humiles, poterant eſſe tuti; facti ſublimes, inciderunt in pericula.*

De Cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorſum ut eat. Filius reſpondet, Mater, *I præ, ſequar.*

MOR. *Nullum reprehenderis vitii, cujus ipſe queas reprehendi.*

De Sole & Aquilone.

SOl & Aquilo certant uter ſit fortior. Conventum eſt experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excuſſerit manticam. Boreas horriſono nimbo viatorem aggreditur. At ille non deſiſtit, amictum gradiendo duplicans

cans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, resedit: ita soli contingit victoria.

MOR. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior: autsi non fortior, certè callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.*

De Asino.

ASinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua; greges armentaque territat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero, occurrit: imo cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aselle mi, probe novi.

MOR. *Quod non es, nec te esse simules: non doctum, cum sis indoctus; non divitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.*

De Rana & Vulpe.

RAna egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curet seipsum. Sic illusit vulpes; est enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. *Stultitiæ est profiteri quod nescias, et ridiculum.*

De Cane mordaci.

CAni subinde homines mordenti, ut sibi quisque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & authoritate gravis, monens eum, ne erret: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

MOR. *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.*

De Camelo.

CAmelus, sui pœnitens querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem objectum cæteris animalibus. Orat Jovem donare sibi cornua. Ridet Jupiter stultitiam cameli: nec modò votum negat, verum & auriculas bestiæ decurtat.

MOR. *Sit quisque fortunâ contentus suâ. Etènim multi fortunam secuti meliorem, incurrêre pejorem.*

De duobus Amicis & Urso.

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Unus, arbore conscensa, periculum evitat: Alter, cùm spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motum, ursus, qui mortuis parcit, ratus cadaver esse, innocuus discedit. Percunctante postea socio quidnam bestia dixisset jacenti in aurem: hoc monuisse, ait, Nè unquam cum illiusmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigróque simillima cygno, *fides est. Verum amicum res adversæ & pericula designant.*

De Equite calvo.

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante Boreâ: dum malè observat capillatum galerum, subito apparet calvities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid novi est, inquit, avolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. *Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit.* Socrates verò, *cum accepisset in foro alapam, hoc modò respondit.*

Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De duabus Ollis.

DUæ ollæ stetêre in ripâ: altera erat lutea, altera ærea; utramque tulit vis fluvii. Luteæ collisionem mutuenti respondet ærea, nè quid timeat: Sese enim ne collidantur satis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, recum; seu te mecum flumen collisérit, cum meo utrum-

utrumque fiet periculo, Quare certum est à te separari.

MOR. *Satius est vivere cum socio pari, quam cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.*

De Rustico & fortunâ

RUsticus, cum araret offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna videns nihil honoris haberi sibi ità est secum locuta. thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro posteà amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabat.

MOR. *Beneficio accepto, grati simus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De Tauro & Capro.

FUgit leonem taurus; venit ad speluncam, quærens latibulum. Intranti occurrat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abierat, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. *Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum,* caper *est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) è miseriis rediverit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.*

De Simia & ejus prole.

OMnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit. Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. *Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, ne, si ipsi judicemus, cum simiâ rideamur.*

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unà cœnant. Pavo se jactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat Pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR. *Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet quæ careas tu.*

De Quercu & Arundine.

VAlidiore noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dúmque fluitat, hæret forte ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutum, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum esse quod quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupivit.

MOR. *Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchre docet facundissimus poetarum Virgilius,*

Nate Deâ, quò fata trahunt retrahúntque sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere; seseunum ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumque extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valdè vulnerâsset? Respondet, se authorem vulneris haud nosse: verum ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

MOR. *Fortes plerunque sunt temerarii; & ars vim, ingenium fortitudinem superat.*

De Tauris & Leone.

QUatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vidit leo simul pascentes; etsi esuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

MOR.

MOR. *Concordia nihil eſt firmius. Diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.*

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies deſpicere dumos: jactat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cum velo ſtare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli uſui idoneos. Quorum quidem tale fuit reſponſum, Tu ſane, abies, tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verum nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cum tu ſonanti detruncare ſecuri, quàm velles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem!

MOR. *Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta; illa nec extra metum eſt, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,*

-----celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriuntque ſummos
Fulmina montes.

De Piſcatore & Piſciculo.

SUbductus hamo piſciculus, orat piſcatorem ſe dimittat. Ait modo ſe à matre fuſum; atque menſam, cum adhuc minutus ſit, non multum juvare: Si dimittat, poſtea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piſcator negat ſe dimiſſurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio; quid ſim habiturus, neſcio: *Ego ſpem pretio non emam.*

MOR. *Certum præſtat incerto, præſens futuro, etſi nonnunquam exile commodum omiſſum attulit magnum.*

De Alite & pullis ejus.

ALes poſitos in ſegete pullos monet, ut, dum ipſa abeſt, diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occatione. Redeunti à paſtu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandaſſe vicinis. Reſpondet nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum amicos. Iterum jubet illa, ut ſint ſecuri. Tertio, ut audivit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falce meſſem intrare; Jam, inquit, tempus eſt ut fugiamus, Vicinos & amicos non timui, quia non venturos ſcivi; Timeo dominum, illi enim res cordi eſt.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique ſumus: quod ſi quid recte curatum velis, alteri ne mandes, ſed cures ipſe.*

De Avaro & Invido.

DUo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis ſatisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petiiſſet alter, id ipſum alter acciperet duplicatum. Hæret diù cupidus, cùm nihil putat fore ſatis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit ſocius. Porrò invidus hoc petit, ut ipſe uno privetur oculorum, lætus ſocium mulctandum eſſe utroque.

MOR. *Avaritiam quid poteſt ſatiare? Invidia vero demens eſt nihil, quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.*

De Leone & Capella.

VIdet leo pendère dumosâ de rupe capellam. Suadet deſcendere, ut in campo thymum ſalicéſque carpat. Recuſat capella deſcendere; verba quidem ejus haud ſanè mala, ſed mentem eſſe plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quis quid ſuadeat. Multi ſuadent utilia, non tibi ſed ſibi.*

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: ſed erat urna profundior, quàm ut poſſet à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arenâ ſcrupulos injectat: hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. *Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & conſilio.*

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Poſt longa jurgia venator ducit leonem ad Mauſoleum, in quo ſculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id ſatis eſſe indicii. Homines enim ſculpere quod vellent, ait: quòd ſi & leones forent artifices, jam virum ſculptum iri ſub pedibus leonis.

MOR.

MOR. *quisque, quoad potest, & dicit & facit quod suæ parti & causæ putat prodesse.*

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi. puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exuit se, insilit in puteum, quærit. vase non invento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. *Falluntur interdum, qui fallere solent.*

De Rustico & Juvenco.

ERat rustico juvencus vinculi omnisque jugi impatiens. Homo astutulus bestiæ resecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui sed aratro, nè, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet gaudens industriâ effecisse, ut jam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus subindè resistens spargendo pedibus, os caputq; rustici opplet arenâ.

MOR. *Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nullâ queant arte, nullo consilio tractari.*

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miseratus, ducit in antrum suum, fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur causam: qui respondens, Ut calefiant, inquit: Postea cùm accumberent, sufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus, Ut frigescat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit in meo sit antro, cui tam diversum est os.

MOR. *Cave sit in tuo convictu homo duplici ore, quique in sermone est Proteus.*

De Apro & Rustico.

APro vastanti segetes rusticus præcidit auriculam, Iterum deprehenso præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem destinatum

ſtinatum lautitiæ ſui patroni. Sectâ jam in convivio beluâ nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante coquos. Villicus reſpondet, Patrone, non eſt mirum non apparere cor: credo ſtultum aprum nunquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquam in pœnam ſuam ad meas ſegetes toties rediiſſet. Sic ruſticus. At omnes convivæ emori riſu, cachinnari de ſtultitia ruſtici.

MOR. *Multorum hominum eſt adeo excors vita, ut an cor habeant poſſis ambigere.*

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum ſuum. Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſquam videt: irridet eum mus, Quia, inquit, Robuſtus es, ac vaſtus, non idcirco quemvis contempſeris: Nunc te, & quidem gratis, læſit exiguus mus.

MOR. *Tritum eſt illud verbum, quod ſignificantius noſtrate lingua dixerim,* Let no man be too heedleſs of his Enemy. *Latinè ſic*, Non ſuum hoſtem flocci pendat.

De Ruſtico & Hercule.

RUſtici currus hæret in profundo luto. Mox ſupinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipſe annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Herculeſ vocatus,

MOR. *Nil proſunt otioſa vota, quæ ſanè Deus non audit.* Juva temet, *inquiunt*, ipſe tum juvabit te Deus.

De Anſere.

FUit anſer qui ponebat ova aurea, ſingulis diebus ſingula. Dominus, ut ſubito fiat dives, anſerem jugulat, ſperans intus latere gazam. Sed anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxieque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. *Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, ne vel præproperi ſimus, velnimii. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quam decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De

De Cicada & Formica.

CUm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exerçet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans ſeſe, dum illa cantabat, laborâſſe.

MOR. *Qui ſegnis eſt in juventa, egebit in ſenecta: & qui non parcit, olim mendicabit.*

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atque cum incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ, atque enecat: Neglectus autem, qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

MOR. *Solet evenire, ut ipſi parentes filio, quem tenere amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi; eo, quem minùs amant, præſtante ſe ſtrenuum ac probum.*

De Bove & Juvenco.

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvencus laboris expers vicinis exultat in paſcuis, ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Jactat ſe jugi ac vinculi inſcium, liberum, otioſum: illi attritum eſſe labore collum: Denique ſe glabrum ac nitidum: illum eſſe hirſutum ac ſqualidum, Senior tum quidem nihil contrà; ſed brevi poſt tempore videt hunc inſultatorem duci ad aras, ac tum hiſce verbis affatur, Quo tua mollis vita pervenit? Securum iſtud otium rediit ad ſecurim. Jam ſaltem (ut opinor) potius ſuades mihi laborem, qui me tuetur, quam otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. *Ad vitam rectè gerendam, opus eſt labore & vigilantia. Socors autem, & voluptati deditus, ſuarum rerum, quem nolet, ſortietur exitum.*

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur: Quid tu miſer exhauſtus inediâ percurris ſylvas & devia? Me ſpecta pinguem ac nitidum: atque hæc non labore conſequor, ſed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas; ſed habes, ſtolide, etiam vincula. Tu ſervus eſto, qui ſervire potes: ego quidem ſum liber, nec ſervire volo.

MOR. *Pulchrè reſpondet leo. Quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.*

De Piſcibus.

PIſcis fluviatilis vi fluminis correptus in mare, ubi ſuam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca; ait, Tunc fore judicium nobilitatis, ſi cum phocâ captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. *Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ, ut ſeſe ipſi prædicent & jactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.*

De Pardo & Vulpeculâ.

PArdus, cui pictum eſt tergum, cæteris feris, etiam leonibus, deſpectis, intumeſcebat. Accedit ad hunc vulpecula, ſuadet non ſuperbire, dicens, Illi quidem ſpecioſam eſſe pellem, ſibi verò ſpecioſam eſſe mentem.

MOR. *Diſcrimen eſt bonorum, & ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ; utriſque illis animi bona præferantur oportet.*

APOLO-

APOLOGI EX CHILIADIBUS

Adagiorum Eraſmi deſumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

CUm aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; reſpondet vulpes, Sibi id decoris in animo eſſe, quod illi in cute.

MOR. *Neque vero paulo ſatius eſt ingenio præditum eſſe vafro, quam cute verſicolore.*

De Vulpe & Fele.

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret ſibi varias eſſe technas, adeò ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem reſponderet, ſibi unicam duntaxat artem eſſe cui fideret, ſi quid eſſe diſcriminis: Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altiſſimam ſubſiliit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. *Innuit fabula, præſtabilius eſſe nonnunquam unicum conſilium, modo id ſit verum & efficax, quam plures dolos conſiliáque frivola.*

De Rege et Simiis.

REx quidam Ægyptius aliquot Simias inſtituit, ut ſaltandi rationem perdiſcerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, ità nec aliud actus humanos aut meliùs aut libentiùs imitatur. Artem itaque ſaltandi protinus edoctæ ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpureis, ac Perſonatæ: multóque jam tempore majorem in modum placebat ſpectaculum; donec è ſpectatoribus facetus quiſpiam, nuces, quas clanculum in ſinu geſtabat, in medium abjecit,

cit. Ibi ſtatim ſimiæ ſimulatque nuces vidiſſent, oblitæ choreæ, id eſſe cœperunt, quod antea fuerant: ac repentè è ſaltatricibus in ſimias redierunt; contritiſque perſonis, dilaceratiſque veſtibus, pro nucibus inter ſe pugnabant, non ſine maximo ſpectatorum riſu.

MOR. *Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.*

De Aſino & Viatoribus.

DUo quidem, cùm in deſertis locis aſinum quempiam forte fortuna nacti eſſent, contendere inter ſe cœperunt, uter eorum uti ſuum domum abduceret: nam utrique pariter à fortunâ videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, aſinus ſeſe ſubduxit, ac neuter eo potitus eſt.

MOR, *Quidam à præſentibus commodis, quibus ob inſcitiam uti neſciunt, excidunt.*

De Piſcatoribus.

PIſcatores aliquot, jacto reti, teſtudines eduxerunt. Eas cùm eſſent inter ſe partiti, neque ſufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens ſe neutiquam humanitatis gratiâ vocari, ſed ut eos faſtidio cibi ſublevaret, recuſavit, juſſitque ut ipſi ſuas teſtudines ederent quas cepiſſent.

MOR. *Nonnulli, poſteaquam inconſulte quippiam adorti ſunt, aliorum implorant auxilium, quos ſuo negotio admiſceant.*

De Aſino.

APud Cumanos aſinus quiſpiam pœrteſus ſervitutem abrupto loro in ſylvam aufugerat: illic fortè repertas leonis exuvias corpori applicabat ſuo, atque ità pro leone ſe gerebat, hominis pariter ac feras voce caudâque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu perſonatus hic aſinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hoſpes quidam Cumas profectus, qui ſæpenumero videra

rat & leonem & asinum, (atque ob id non erat difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probe fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. *Haud facile tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.*

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquilâ, cœpit de vindictâ quoquo pacto sumendâ cogitare. Perveſtigavit ubinam aquila nidum collocâsset, adrepsit scarabeus & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutâsset, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit; exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsque prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque satis animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. *Monet hæc fabula, neminem, quantumvis pusillum, contemnendum esse.*

De Satyro & Rustico, Aniani *fabula* Erasmo *interprete.*

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ita faceret. Is respondit, Ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, scisitatus est quid hoc sibi vellet. Uti pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensâ, Quid ego audio? inquit. Tune eodem ex ore pariter & calidum & frigidum

frigidum effias? Valebis. Neque enim mihi ratio est, cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. *Notantur bilingues, qui eundem modo laudant, modo vituperant.*

EX SECUNDO NOCTIUM Atticarum Gellii, Apologus Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suasúque erant, non severe, non imperiosè præcepit, & censuit ut philosophis mos est; sed festivos delectabilésque apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversans, in mentes animosque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit: Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepide atque jucundè præmonet, spem fiduciamque rerum quas efficere quis possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva; nomen est *cassita*: habitat; nidulaturque in segetibus; id fermè temporis, quo appetit messis, pullis jamiam plumantibus. Ea cassita in sementes forte concesserat tempestiviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut, si quid ibi novæ rei fieret, dicereturve, animadverterent; idque utì sibi, ubi rediisset, renunciarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, & Videsne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant operámque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréque matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otiosus

otioſus eſſe. Si enim dominus, inquit, meſſem ad amicos rejecit, craſtino ſeges non metetur, neque neceſſe eſt hodiè uti vos auferam. Die igitur poſtero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur: ſol fervet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rurſum ad filium, Amici iſti, inquit, magnam in partem ceſſatores ſunt: quin potiùs imus, & cognatos, affines, vicinóſque noſtros oramus, ut adſint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque ſine metu, ac ſine curâ ſint: cognatos affinéſque nullos ferme tam eſſe obſequibiles ait, ut ad laborem capeſſendum nihil cunctentur, & ſtatim dicto obediant: vos modò, inquit, advertite, ſi modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ, avis in paſtum profecta eſt: cognati & affines operâ, quam dare rogati ſunt ſuperſedent. Ad poſtremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capias alteram; & frumentum noſmetipſi manibus noſtris cras metemus. Id ubi ex pullis dixiſſe dominum mater audivit; Tempus inquit, eſt cedendi, & abeundi, Fiet nunc procul dubio quod futurum dixit In ipſo enim jam vertitur, cujus eſt res, non in alio unde petitur. Atque ita caſſita nido migravit, & ſeges à domino demeſſa eſt. Hæc quidem eſt Æſopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiduciâ. Sed quid aliud ſanctiores libri philoſophorum monent, quàm ut nobis tantùm ipſis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extráque noſtrum animum ſunt, neque pro noſtris, neque pro nobis ducamus? Hunc Æſopi apologum Ennius in Satyris ſcitè admodum & venuſtè verſibus quadratis compoſuit; quorum duo poſtremi iſti ſunt, quos habere corde & memoriâ, operæ pretium eſſe herclè puto.

Hoc tibi erit argumentum ſemper in promptu ſitum,
Nè quid expectes amicos, quod tute agere poſſis.

Fabula

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim propè universæ noctuam adierunt, rogaruntque eam, nè post hac in ædium cavis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes; ibi enim vernari suavius. Quin eidem quercum modo enatam, pusillam, tenellamque adhuc ostendebant, in quâ scilicet molliter, ut aiebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit. Quin invicem consilium dedit iis, nè arbusculæ illi se crederent: laturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet avium. Contempsere illæ (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat; Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines animadverterant: implicitæ ergo repente ibi omnes pariter misellæ; ac frustrà eas sera pœnitentia subiit, quod salubre illud consilium sprevissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipántque densâ caterva, ut videlicet ab eâ sapere aliquando discant; sed opinor frustrà, imo vero etiam interdum cum magno ipsarum malo: Nam veteres illæ noctuæ reverà sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam vero non habent.

MOR. *Benè monentis consilia nè spernas, hæc fabula docet.*

Apologus

Apologus ex secundo Libro Petri Criniti, *de honesta disciplina desumptus.*

SAta est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cum multis pluviis atque cœli temperamento creviſſet, laſcivire incepit, & ramulos audacius porrigere. Jam ſerpebat in pinum, jam ſurgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & vireſcentia oſtentans. Itáque tanto faſtu atque inſolentiâ intumuit, ut pinum arborem auſa ſit aggredi, &, Vides, inquit, ut te ſupero, ut amplis foliis, ut virore præſto, & jamjam ad cacumen proſurgo? Tum pinus, quæ ſenili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ità ad eam reſpondit, Ego hic multas hyemes, calores, æſtus, variáſque calamitates pervici, & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non eſt ſuperbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Joanne Ant. Campano *deſumpta.*

COrvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem ſibi prædæ fieri poſtulat, quia eos ſecutus nullo tempore deſtituiſſet, ſociuſque fuiſſet. Repulſus deinde eſt à Lupis, tanquam non eos, ſed prædam cibumque ſecutus: nec minus luporum, ſi occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuiſſet voraturus.

MOR. *Non quid agamus ſemper inſpiciendum eſt, ſed quo ſimus animo cum agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpem metúmque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montes erepturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus

existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. *Non semper credendum promissis magnificis.*

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio *desumptus.*

HUmani artus, cùm ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redierunt.

Mor. *Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.*

De Arione & Delphino fabula elegantissima, ex libro 16 Gellii.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terrâ atque insulâ Lesbius fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit artis gratiâ: Is inde à Rege proficiscitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam visurus. Ubi eo venit, aurésque omnium mentésque in utriusque terræ urbibus demulsit; in quæstibus istic, & voluptatibus, amoribusque hominum fuit. Is tum postea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amiciorésque sibi, Corinthios delegit: Sed ii Corinthii, homine accepto, navique in altum provecta, prædæ pecuniæque cupidi, ceperunt concilium de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie intellectâ, pecuniam cæteraque sua ut haberent dedisse, vitam modò sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum commisertos esse illatenus, ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent, sed impetravisse, ut jam statim coram desiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & spea omni vitæ perditâ, id unum postea oravit, ut priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides carpere, & canere carmen casûs illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stansque in summæ puppis foro, carmen

men quod Orthium dicitur voce ſublatiſſimâ cantavit. Ad poſtrema cantûs, cum fidibus ornatuque omni ſicut ſtabat, canebatq; , jecit ſeſe procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periiſſet, curſum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repente inter undas adnaviſſe, & dorſo ſuper fluctus edito vectaviſſe, incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum petiviſſe, talemque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat, ſeſe obtuliſſe, eique rem (ſicuti acciderat) narraviſſe. Regem iſtæc parum credidiſſe, Arionem (quaſi falleret) cuſtodire juſſiſſe, nautas requiſitos, ablegato Arione, diſſimulanter interrogâſſe, ecquid audiſſent in eis locis, unde veniſſent, ſuper Arione. Eos dixiſſe; hominem, cum inde irent, in terra Italia fuiſſe, eúmque illic bene agitare, & ſtudiis delectationibúſque urbium florere, atque in gratia pecuniaque magna fortunatum eſſe. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum ejaculaverat, exſtitiſſe. Nautas ſtupefactos convictoſque ire inficias non quiſſe.

MOR. *Documento eſt hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figurã nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phrocenſis Apologus lepidiſſimus.

De Araneâ & Podagrâ.

ARanea, paululùm à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic ſe obviam præbuit podagra, tametſi paſſibus ambiguis admodum ægrè illam aſſequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenſo, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique conſilium fuit conditionis ſuæ hoſpitem perveſtigare. Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cujuſdam civis ædes divertit: inibi quaqua-

versum telas suas prępendebat, prętendebatque retia. Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui texturam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipsius, quo etiam cunque se verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia, sola egebat perturbabaturque. Podagra vero, mendicabuli instar, vix tamen egestosi cujuspiam tuguriolum impetrarat: in id loci cum decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prętenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere non est hujus instituti, quam convenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ, stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenere rursum aranea simul & podagra. Prior aranea prætęritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate comminiscitur: nec otium habet admonstrare aranęæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impressęrant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tugurią, podagram vero divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quâ commodum ab hero conspectâ (dii boni!) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus, excipitur! Supponuntur substruunturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atque eas avicula quæ

quæ binis ſuperbiunt colcribus. In ſumma, nihil deliciarum nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea Pauperis caſum ingreſſa, telas orditur, quaquaverſum parietes interpatent, retia ſuſpendit, orbiculari operi manibus pedibuſque incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & ut dicam breviter, *vacua dominatur in aula*: nullas inſidias, nullos formidat inſultus: imo vero etiam jam ſcopis ſuperior omnibus. Non multo poſt, podagra araneam convenit; delicias ſuas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium ſuum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utriſque ſententia: Quorſumcunque proficiſcerentur, podagram in divitum domos, araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametſi aduſus variis accommodari queat, id tamen imprimis declarat. Alium in alio loco fortunatiorem eſſe. Præterea, morborum domicilium eſſe divitum aulas: Ad ultimum, nuſquam libertatem majorem, quam ubi diviliarum minus.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI elegantiſſimi & amœni ingenii fabulæ elegantiſſimæ, nuper per clariſſ. Poetam & Philoſophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

IAmpridem tuo ſermoni de Abſtemio, frequenti literatorum conſeſſu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minime prætextatus, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeoque in arcem evaſiſti, ut nemo ſane (mea ſententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde ſecedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta conflueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris obſervatio emanaret, unde denique amicitia adeo perfecta exoriretur. Procul dubio non alunde mecum tandem collegi, quam ex præclaro

ejus

ejus virtutis nomine proficiſci, cujus quidem vis magna & præpotens eſt. Quamobrem non poſſum profecto non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuùmque animum virtutibus fultum diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore devincitur. Si quidem omnes quas mereatur Abſtemius noſter, laudes non tranſis ſilentio: imo ad illas ipſas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam ſingularemque doctrinam, ultro accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque ideas leporum omnium, merito ſit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratia, aut temere dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta exiſtere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perſpicaciſſimeque ſententiis ſcatent. Nam modo dicam de hoc Apologorum libello nuper impreſſo, in quo perſpicuè inſignis ejus ingenii amœnitas non abſque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ut is remiſſo cujuſcunque animo peſſum eat, Abſtemioque (abſit invidia verbo) omnium quam jucundiſſimo detrahatur: cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos eſſe liquido conſtabit. VALE.

LAURENTIUS ABSTEMIUS OCTAVIANO UBALDINO Comiti Mercatelli, S. P. D.

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuóne eum nomini potiſſimum dedicarem. Num cum tuam in me, non ſine plurimis beneficiis, perſpicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere ingratiſſimi hominis eſſe videbatur. Rurſus, cum tuorum in me officiorum numerum, divinaſque virtutes tuas mecum ipſe revolverem, indignum tantis meritis, tantaque ſapientia, munuſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: quâ non tam res tibi dono datas, quam offerentium voluntatem, ſoles inſpicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Ubaldus, clariſſimus Dux & Princeps unus omni laude major, qui opuſculum meum, De nonnullis locis obſcuris, ſuperiori

periori anno ei dedicatum, vultu ita placido & serena fronte susceperit, ut sperare meritò possim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus, pro Venetis hic legatus, non solum patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium studiis clarus, & Carolus Verardus Cæsenas, Archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius vir, omni literarum genere præstans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Ursus Ariminensis, Jurisconsulti clarissimi, nec minus qui humanitatis vacant studiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris ante placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo; cujus mentem animumque si penitus possis inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui; quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebusque hujusmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectatos. Sedulo dedimus operam, ut seria potius quam jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò præterii, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbuntur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliqua urbanitate aspergerem, maxime ad Principem scribens: cum Principes, curarum mole pressi soleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appetere.

Ejusdem ABSTEMII Proœmium.

Cogitanti mihi varia scriptorum genera, qui ut humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarum mandavêre memoriæ: qui apologos scripsêre, non postremo loco digni esse videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilesque peragendas suis fabellis magis, quam philosophi suis

præceptis allicient. Nam ità in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestásque haud facile admittit, nisi fuerint aliqua urbanitate conditæ. Testis quidam orator Athenienſis, qui ad Athenienses verba faciens, cùm eos minùs attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres inquit, & hirundo, & anguilla, simul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem supervolavit, anguilla autem amnem tranavit: quod cùm dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset? Vobis, inquit, Dea vestra succensuit, quod eos, qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem populi morti addicere volentibus, Æsopus, hac fabella dissuasit, dicens, Vulpem quandam fluvium transeuntem, in Lacunam fuisse propulsam: unde cum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misericordia motus est. interrogavitque an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo sanguine jam plenæ parvam mihi possunt inferre molestiam: si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient, quæ quicquid mihi supersit sanguinis exhaurient. Ita, O viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est, qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incœpto destitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat: unde ut refert Josephus, sub eo per viginti annorum spatia, per duos tantum Præsides, Cratum scilicet, & Pilatum, est gubernata Judæa. Non parcit populis regnum breve, ut inquit Statius. Himerenses Phalaridem, Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitûs sui eligere volentes, Stesichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus, dicens, solus pascebatur in prato:

adve-

adveniente autem Cervo & pascua corrumpente, consuluit hominem, quâ posset illum arte punire. Cui homo, si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit, sed Non *amplius* hominem dorso, non frænum depulit ore. *Ita inquit Stesichorus, viri Himerenses, eveniet; si Phalaridem ducem efficietis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuo servietis. Quibus verbis territi Himerenses, hujusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cum populus Romanus à Senatu secessisset, quod tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne Agrippa Menenius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreverunt: sed cum ipsi, quæque alimenta denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxilio indiget, & ut discordiâ intereunt, ita concordiâ valent. Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immerito igitur non solum Græci & Latini Poetæ, ut Hesiodus & Horatius, hujusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimum commendarunt, et ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus & Laurentius Valla, viri ætatis nostræ doctissimi, paucos Æsopi apologos è Græco in Latinum vertere; quos sibi laudi, cæteris vero voluptati & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur curbas componendo fabellas laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex translatione consecuti sunt; nisi adeo invidi sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.*

Laur. Abſtemii Fabulæ.

De Mure in Ciſta Nato.

MUs in ciſta natus omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus paſtus, quæ in ea ſervari ſolebant. Dum autem circa oras ciſtæ ludens decidiſſet, quæreretque aſcenſum, reperit epulas lautiſſimè paratas: quas cum guſtare cœpiſſet, Quàm ſtultus inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius ciſtulâ meâ eſſe credebam; Ecce quam ſuavioribus hîc veſcor cibis!

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis ſi ſit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores eſſe poſſumus.

De Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur.

IMpetraverat à Cerere ruſticus quidam, ut triticum abſque ariſtis naſceretur, nè metentium triturantiumque manus læderet: quod ubi inaruit, à minutis avibus depaſtum eſt. Tum ruſticus, Quam digna, inquit, patior, qui parvæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate penſanda.

De Accipitre Columbam inſequente.

CUm accipiter columbam præcipiti inſequeretur volatu, villam quandam ingreſſus à ruſtico captus eſt: quem blande, ut ſe dimitteret, obſecrabat: non enim te læſi, dixit. Cui ruſticus, Nec hæc, reſpondit, te læſerat.

Fabula indicat, meritò puniri qui innocentes lædere conatur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandeſcens, quæ muſcas, qui ſuus eſt cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare ſolebat, ut eam caperet, ſuſpenderat. Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & ſeſe jamjam perituram intelligens, Quam juſtè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens,

credidi

credidi tam magnas aves posse comprehendere.

Hâc monemur fabula, ne viribus majora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro.

RUsticus torrentem transiturus, qui forte imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cùm primùm eam fluminis partem tentâsset, quæ quietior placidiorque videbatur; reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus: rursus, ubi breviorem tutioremque adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quam tutiùs, inquit, clamosis aquis, quam quietis & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hâc admonemur fabula, ut minus verbosos & minaces quam quietos extimescamus.

De Columba & Pica.

COlumba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cum ejus pulli inde sibi semper surriperentur: Simplicitas, respondit.

Hæc indicat fabula, facile viros probos sæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

IRrisus ab accipitre cuculus, quod cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ anguſtia animi potius vermibus terrenis, quàm suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur. Vidit paucis post diebus accipitrem à rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quam melius tibi, inquit, amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aves imperere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse, & magis probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti: quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino & Vitulo.

ASinus & vitulus cum in eodem pascerentur prato, sonitu campanæ hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodalis, inquit, ne hostes nos captivos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & esse consueverunt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris

oneris est propositа conditio.

Hæc fabula servos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modò prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe & Mulieribus gallinas edentibus.

VUulpes juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Cui respondens quædam anus, pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus; tu vero aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquatque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti sese afflictabant, dicentes, Quanto præstitissel, nos macilentos esse!

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est quam divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos vero me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus, suspiriaque nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quod te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandescamus, qui non sua sponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ, enodesque, præter unam humilem, parvam

vam, nodoſamque, quam ut deformem puſillamque cæteræ ludibrio habere ſolitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus jubet omnes excidi, præter eam quæ brevitate & deformitate ſua ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris exciſis, deformis hæc ſecum dicebat, De te non amplius querar, natura, quod me turpem genueris, cum formoſis tam magna videam imminere diſcrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos eſſe deformes, cum multis formoſitas ſæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenſo à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, multo ſuaviores, quam in omni vita, emitteret ſonos, cùm potiùs mœſtus eſſe deberet. Cui cygnus, Quia, inquit, neque quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimeſcam.

Hæc fabula admonet, ne mortem formidemus, quâ omnes vitæ præſentis miſeriæ præciduntur.

De Muliere virum morientem flente, & parente eam conſolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens conſolabatur, dicens, Ne te affligas, ne tantopere lugeas, filia; alium enim virum tibi inveni, iſto longe formoſiorem, qui prioris deſiderium facile mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore proſequebatur, non modo verba parentis non admittebat, ſed intempeſtivam alterius mariti mentionem accuſabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrymas & luctus parentem interrogat, an adſit juvenis ille, quem ſibi in virum dare velle ſe dixerat.

Fabula indicat, quam cito defunctorum maritorum amor ex uxorum animis exeidere ſoleat.

De Muliere amatoris discessum flente.

MUlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicinâ, cur tam immoderate fleret. Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens, pulverem se excitâsse dicebat.

QUadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione, exorto, dicebat musca, Quam magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cum ignavi sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quam serpens infestaretur.

ANguilla interrogabat serpentem, quare, cum similes essent, atque cognati, homines tamen se potiùs quam illum insequerentur. Cui serpens, Quia rarò, inquit, me lædunt impune.

Hæc fabula indicat, minus lædi solere qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

COnquerenti asino quod cornibus careret, simia vero quòd cauda sibi deesset! Tacete, inquit talpa, cum me oculis captam videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti: qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in mari subita & atra tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum divorum auxi-

auxilium implorantibus, Neſcitis, inquit, quid petitis. Ante enim quàm ſancti iſti ad Deum pro noſtra liberatione ſe conferant, hac imminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum cenſeo, qui abſque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella ceſſavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus.

PIſces adhuc vivi in ſartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è ſartagine exiſlientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant conſilium quod ceperant, dicentes; Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ita præſentia vitemus pericula, nè incidamus in graviora.

De quadrupedibus ſocietatem adverſus aves, cum piſcibus ineuntibus.

QUadrupedes, cum bellum ſibi ab avibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio ſe ab avium furore tuerentur. Cùm autem optata expectarent auxilia, piſces negant ſe per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui, cum opus ſit, nobis adeſſe non poſſunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

QUidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præſtò affuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem ſuos pecunia implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non eſſe

esse nunc locũ cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum consolandúmque accedit, interrogátque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc fabula in avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia accessit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatus dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Misereſco, inquit, tibi cæterisque qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quamprimum enim dignitates ejusmodi estis assecuti, visum, auditumque, & cæteros sensus ità amittitis, ut prisſtinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati veteres despiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

JUvenis quidam conspicatus senem in arcûs tensi similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere; Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris ætatem, absque pecuniâ arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minime irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum solvere non posset, dicere solebat, Quàm malè vitam meam dispo-

dispoſui! juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem ſenex deſum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

PIca aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet; quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui Aquila, Hoc facerem, reſpondit, ni vererer, nè quæ intra tegulam fiant, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum hirundine ineunte.

GLoriabatur turdus ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, ſi credis te cum ea poſſe convivere; cùm uterque veſtrum diverſa ſoleat appetere loca: tu enim frigidis, ille tepidis delectatur locis.

Hâc monemur fabulâ, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vita à noſtra diſſentit.

De Ruſtico & Mure.

RUſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi lepôris oblivîſceretur. Is cum villam ſuam caſu igne injecto ità ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguêre poſſe diffiderit, mœſtus ſpectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egreſſus, periculum quàm ocyſſimè fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus, accurrit, & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitaſti, nunc, quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortunæ à latere tuo non diſcedunt, turbatâ autem, præcipiti abeunt curſu.

De Eremita ægrotante.

INsitum est à naturâ omni animantium generi, ut rei venereæ libidine incitentur; à quâ siqui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsa adolescentia ità titillationes carnis evicerat, ut usque ad quintum & vigessimum ætatis annum virgo permanserit. Cum autem ea ætate gravissime ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potius velle dicens, quam virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maxime gratam, amittere: assueti enim virtutibus ægre illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, quâ nihil homini sanè mentis dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio, *placidum petiit per membra soporem.* Experrectus autem vehementer angebatur: & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes, qui aderant illius misererentur: quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causa tale opus perpetrasset. At ego, inquit, istud non fleo, sed quod tantam dulcedinem carnis expertus non sum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIr erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel enim ill herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum essem; In toto enim terrarum orbe nullum meo latu

esset

esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

VIdua quædam dives à vicinâ petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitûs gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido, etsi enim coitûs appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, siquando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissime constringit.

De Canibus Urbanis Villaticum insequentibus.

CAnes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus subsitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter subsistiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitûs, qui forte ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus quam repugnantibus videamus imminere pericula.

De Asu Dæmonem accusante.

VOlunt homines ut plurimum, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in

dæmonem culpam conferre, ut se crimine exuant; adeo omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum videret anum quandam arborem ascendentem, ex quâ illam ruituram, & in se culpam collaturam præviderat, accitis testibus, dixit, Videte anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prospicio: estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleatâ illam ascenderet. Mox anus cecidit, & cum interrogarent, cur soleata arborem ascendisset; Dæmon, inquit, me impulit. Tum Dæmon, adductis testibus, probavit, id ab anu absque suo factum esse consilio.

Fabula indicat, homines minime veniâ dignos, qui cum libere peccent, fortunam vel Dæmonem accusant.

De Testudine & Ranis.

TEstudo conspicata ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeo leves agilesque, ut facile quolibet prosilirent, & longissime saltarent; naturam accusabat, quod se tardum animal, & maximo impeditum onere procreasset, ut neque facile se movere posset, & magna assidue mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunque vel levissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat; Quanto melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quam tot mortis subire discrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo sæpe sunt, quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinaverunt, quo paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos absterruit,

ruit, dicens, Si nutricem noſtram nunc interficiemus, quis futurus annis nobis ac poſteris noſtris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modo præſentia intueri, verum etiam futura longè proſpicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, ſemper eum ſuis paſcebat manibus, ligatumque ſolvebat: ligari autem & verberari jubebat à ſervo; ut beneficia à ſe, maleficia autem à ſervo in illum viderentur eſſe collata. Ægre autem ferens canis, ſe aſſidue ligari verberarique, aufugit: & cum increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à ſe fugiſſet, à quo ſemper dilectus, paſtuſque fuiſſet, ligatus autem verberatuſque nunquam; reſpondit, Quod ſervus tuo juſſu facit, à te factum puto.

Fabula indicat eos malefactores habendos, qui maleficiorum cauſa fuêre.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves inceſſerat, ne ſcarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in ſtrequilinio ſummo labore fabricatam audierant. Tunc paſſer, Nolite, inquit, expaveſcere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere poſſunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, ne hoſtium opes extimeſcamus, quibus deeſſe videmus ingenium.

De Urſo & Apibus.

VRſus ictus ab Ape, tantâ ira percitus eſt, ut alvearia, in quibus apes mellificaverunt, tota unguibus diſcerperet. Tunc apes univerſæ, cum domos ſuas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu aculeis urſum invadentes pene necavere: Qui ex eorum manibus vix elapſus, ſecum dicebat, quanto melius

erat apis unius aculeum tolerare, quàm tot in me hoſtes meâ iracundiâ concitare!

Hæc fabula innuit, longè melius interdum eſſe injuriam unius ſuſtinere, quam dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Volucribus.

AUceps tetenderat volucribus retia, largamque illis in areâ effuderat eſcam; paſcentes tamen aves non capiebat, quia ſibi videbantur paucæ: quibus paſtis ac avolantibus, aliæ paſtum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine ſervato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo ſemper majorem prædam exſpectante, tandem adveſperaſcere cœpit. Tunc auceps, amiſſa ſpe multas capiendi, cum jam tempus eſſet quieſcendi attrahens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanſerat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, ſæpe pauca vix capere poſſe.

De Milite & duobus Equis.

MIles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multo diligentius quàm priorem nutriebat. Tunc poſterior priori ſic ait; Cur me dominus quam te impenſius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus ſim? Cui ille, Eſt hæc, inquit, hominum natura, ut ſemper in novos hoſpites benigniores ſint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamſi deteriora ſint, ſolent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

SUs irridebat canem odoriſequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat inſtructus. Cui Canis, Neſcis, inquit, inſane,

neſcis

neſcis quæ verberibus illis ſum conſecutus. Per ea enim ſuaviſſimis perdicum coturnicumque carnibus veſcor.

Hæc fabula nos admonet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum cauſa conſueverunt eſſe.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? reſponderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus, tuum autem tu, quoad rumparis, ſuſtinere cogeris. Indoluit trabs, nec amplius boves convitiis lacèſſere auſa eſt.

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliorum inſultet calamitatibus, cum ipſe poſſit majoribus ſubjici.

De Cardueleo & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & ſuavibus largiſque cibis nutrita fuerat, cur cavèâ egreſſa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, paſcere poſſim.

Hæc fabula indicat, viri libertatem cunctis deliciis antepoſuendam.

De Scurra & Epiſcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad Epiſcopum quendam, divitem quidem, ſed avarum, accedens, numiſma aureum ſtrenæ nomine petiit. Antiſtes inſanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam ſibi in ſtrenam dari. Tunc ſcurra numum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoq; nimium ſibi videri diceret, æreum quadrantem ut ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed cùm ne hunc quoque poſſet ab Epiſcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, ſaltem benedictione tua me pro ſtrena imperti. Tunc Epiſcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At ego, inquit, ſcurra, benedictionem iſtam tuam tam vilem

nolo. Si enim num nummum æreum valeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indigne honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias, indigne ferebant, upupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum, quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum in itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina conspersérat, comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet nihil esse contemnendum; cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo fræno ephippioque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuo optimis vesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu, se autem præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus quotidie maxima onera ferre cogere-

geretur. At ubi vidit equum è pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longè melius esse dicens, quotidiano labore durum victum quæritare, & turpiter vestiri, quàm post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cùm vitam eorum longe pluribus periculis, quam pauperum, videamus esse subjectam.

De Porco & Equo.

POrcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat, Stulte, inquit, quò properas? in pugnâ enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordesque impinguato, cùm nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam: mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula inquit, honestius esse rebus præclarè gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem Ursi à Venatore nondum capti.

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Ursi, pecuniamque pro eâ protulit. Ille sibi in præsentiâ pellem ursi non esse, cæterùm postridie venatum profecturum, ursóque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in silvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde ursi venatorisque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abscessit. Coriarius cum

feram

feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse periculi, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, ne deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum prius ceperim.

Haec fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

Eremita quidam, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta seculari militia, quam absque Dei offensa & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti. Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim est, quòd hoc tempore milites neque stipendia exigere valeant, licet exigua sint, neque prædari possint.

Haec fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illa amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

Vir quidam, defuncta uxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assiduè priores mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat. Cui ut par referret, ipse quoque defunctæ uxoris mores probatissimos pudicitiamque insignem referebat. Quodam autem die, viro irato, pauperi eleemosynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utrisque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Haec fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optimè vindicare.

De

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in silva, cum se ita irretitum videret, ut nullis viribus se inde posse explicare contideret, murem rogavit, ut abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii se non immemorem futurum: quod cum mus prompte fecisset, leonem rogavit, ut filiam ejus sibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori suo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, casu illum pede pressit atque contrivit.

Hæc fabula indicat, matrimonia, & cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

VLmus, in ripâ fluminis nata, siler sibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel levissimum undarum impetum flecteretur, suam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos assiduos amnis impetus inconcussa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui siler, ridens, inquit, Cur me deseris, vicina? Ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedunt, quam qui resistere volentes, turpiter superantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiscebat, se mollem, & cuicunque levissimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multò se molliori factos, in tantam duritiem ignis calore perveniisse, ut multa perdurarent secula, se jecit in ignem, ut eandem duritiem consequeretur. Sed statim igne liquefacta, consumpta est.

Hæc admonet fabula, ne appetamus quod est nobis à naturâ denegatum.

De

De Agricolâ Militiam & Mercaturam affectante.

AGricola quidam ægrè ferebat, se assiduè terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cùm nonnullos videret milites, qui actis præliis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est, ubi cùm ab imperatore suo male pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, damnatâ militiâ, mercaturam exercere statuit, ut in quâ majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cum navim mercibus impleviſſet, navigare cœperat: sed cum in alto esset, tempestate magnâ coortâ, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad unum omnes periere.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurrâ.

ASinus indigne ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens nè se minus quam scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ità honore dignum duceret; Quia, inquit, majores quam scurra crepitus ventris emitto, eosque absque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leviſſimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem lacessente.

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessebat, utin ertem, quod immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure seperet. Indignatus fons in amnem velut ingratum,

unda

undas repressit, Tunc amnis, & piscibus, & dulci. sono privatus, exaruit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt, sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo, ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cum plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus, arctissime pervigili custodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium: qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens, apparuit, dicens, Amice amplius tibi auxilio esse non possum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi supersit pecunia, quâ alias valeam comparare; quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: fecissentque voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ cum causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc fabula docet, longè melius ab uno, quam à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantissima, ægre ferebat, maritum adversa valetudine detineri; lamentabatur, ingemiscebat, & ut

suum

ſuum in virum amorem teſtaretur, rogata mortem, ut ſi maritum ſibi eſſet ereptura, ſe potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aſpectu venientem: cujus timore perterrita, & jam ſui voti pœnitens, Non ſum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto quem occiſura veniſti.

Hæc fabula indicat, neminem eſſe adeò amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe, quam alteri.

De Adoleſcente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad ſepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus proſequebatur: filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increparetur ut amens & inſanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà ſecum mœſtus eſſe & flere deberet; Pater mi, inquit, ſi ſacerdotes ut canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

De Viro zelotypo, qui uxorem dederat alteri cuſtodiendam.

VIr zelotypus uxorem, quam parùm pudice vivere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat cuſtodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, ſi eam ità diligenter obſervaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingenium ſuum verſutiâ mulieris vinci comperiſſet, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam, quamdoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam poſſet cuſtodire. addidit præterea, Si neceſſe ſit, malle ſe anno integro ſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, ſolutoque ſacco eas inter herbas paſcere, veſperèque facto, omnes domum reducere, quàm uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæc

Hæc fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteres recusante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures accesserunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muscæ:) quorum unus inter cætera, dicebat, Opus esse clysteribus, si vellet convalescere. Quod cùm vir hujusmodi insuetus medicinæ audiret, furore percitus, Eos esse insanos, qui, cùm caput ipsi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia etiam salutaria, insuetis & inexpertis & aspera & obstura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus.

ASinus ægrotabat, famaque exierat, eum cito moriturum. Ad eum igitur visendum cùm lupi canesque venissent, peterentque à filio quomodo pater ejus se haberet; ille per ostii rimulam respondit, Melius quam velletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt molestè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem secus viam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, ut quo pluribus majoribusque verberibus cæderetur, eò plures præstantioresque fructus procrearet. Cui Juglans, Esnè, inquit, proverbii immemor ità dicentis.

Nux, Asinus, Mulier simili sunt lege ligati.
Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines propriis jaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebetur, quòd animo afficeretur frigore, & durum palearum habere

beret victum: quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cum ver advenisset, cogereturque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre; pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, ut dominus, messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoque cum messe in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi ne tunc quoque malorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis nivem & glaciem effiagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

MUres complures in cavo parietis commorantes contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu recumbebat; Tunc unus ex iis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixisset, & propius accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum aiebant, Non est, profecto, non est vultui temere credendum.

Hæc fabula innuit non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cum sub ovina pelle sæpe atroces lupi deliteſcant.

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

ASinum, qui viro cuidam ingrato multos annos infenso pede servierat, semel, ut fit, dum sarcina pressus

ſus eſſet gravi, & ſalebrosâ incederet via; ſub onere recidebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus ſurgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miſer inter verbera hæc ſecum dicebat; Iufelix ego, quàm ingratum ſortitus ſum herum! Nam quamvis ei multo tempore ſine offensâ ſervierim, tamen non hoc unum delictum tot meis priſtinis beneficiis compenſat.

Hæc fabula in eos conficta eſt, qui beneficiorum ſibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris ſui in ſe offenſam atroci pœna proſequuntur.

De Lupo ſuadente Hiſtrici ut Tela deponeret.

LUpus eſuriens in hiſtricem intenderat animum: quam tamen, quia ſagittis undique munita erat, invadere non audebat. Excogitatâ autem eam perdendi aſtutiâ, illi ſuadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum onus tergo portaret: quandoquidem non aliquid ſagitarii, niſi cum prælii tempus inſtaret, portarent: Cui hiſtrix, Adverſus lupum, inquit, ſemper præliandi tempus eſſe credendum eſt.

Hæc fabula innuit, virum ſapientem oportere adverſus inimicorum & hoſtium fraudes ſemper eſſe munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conſpicatus milvum laqueo aucupis implicitum miſertus eſt avis, quamvis ſibi inimicæ, abroſiſque dente vinculis evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi ſe ſolutum vidit, murem nil tale ſuſpicantem corripiens, unguibus & roſtro laceravit.

Hæc fabula innuit, malignos hujuſmodi gratias ſuis benefactoribus ſolere impendere.

De Cochleâ petente à Jove, ut ſuam domum ſecum ferre poſſet.

CUm Jupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus munera, quæ petiiſſent, elargiretur, cochlea ab eo

petiit ut domum suam posset circumferre. Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi grave & molestum futurum erat, Malo, inquit, tam grave onus perpetuò ferre, quàm, cùm mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendum.

De Herinaceo, Viperam hospitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præsentiens, blandè viperam rogavit, ut in propriâ illius cavernâ adversus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cum illa fecisset, herinaceus huc atque illùc se provolvens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè secum actum videns, quando herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis ut exiret, orabat, quandoquidem locus duobus esset angustus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non potest. Quare vipera, sentiens sibi locum ibi non esse, illinc cessit hospitio.

Fabula indicat, eos in consortia non admittendos qui nos possunt ejicere.

De Lepore sese Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus sese dignum reputabat qui vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernicitate superabat. Tum vulpes, at ego, inquit, ingenium sum sortita præstantius, quo sæpiùs quàm tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longe superari.

De Sene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIr quidam sanctitate præditus singulari, senem quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat cui vehementer insudabat. Cui senex, obtemperabo inquit, pater sancte, sanctissimis optimisque admo-

admonitionibus tuis. Nam usum Veneris admodum mihi obesse sentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentia à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam & Poeta.

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cum eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ità solus vivere posset. Cui ille Solus, inquit, tantum esse cœpi postquam te huc contulisti.

Hæc Fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turba continue stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

LUpus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidieque aliquam ex eis occidebat: quod cum pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ovem suspendisset, aiebat, Pellis quidem ut videtis, est ovis, opera autem erant Lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus judicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciunt opera.

De Patre filium ad virtutes frustra hortante.

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut derelictâ vitiorum viâ virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant parituræ. Cui filius, frustra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longe te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

PAstor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cum pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis, interfice potius lupum, qui continuò tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur: tu verò sub amicitiæ specie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit Fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quam qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes statim facileque superaret: quare cum nullum amplius arietem inveniret, qui occurrenti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, ut fere moriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum lacessere, cui me imparem creavit natura.

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Viduâ & Asino viridi.

VIdua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quàm contemnendæ essent populi voces, hâc arte monstravit. Jussit enim asinum album, quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab initio omnes invaserat,

ut

út non ſolum pueri, verum etiam ſenes hac re inſolita moti, aſinum animi gratia comitarentur. Deinde, cum hujuſmodi animal quotidie per urbem duceretur, deſierunt admirari. Itidem inquit ad viduam commater eveniet tibi; ſi enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi: deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc Fabula indicat, nullam rem eſſe tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non deſinet eſſe miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

AQuila in altiſſimo arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longe illinc paſcebantur, in eſcam pullorum ſuorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa, eum ut puſillum & terreſtre animal, & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in conſpectu matris unguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos apponere non dubitavit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus, hanc injuriam minime impunitam abire permiſit: arborem enim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitus effodit; quæ levi impulſu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejicit: qui à feris depaſti magnum doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat Fabula, neminem potentia ſua fretum imbecilliores debere deſpicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciſcantur.

De Lupo piſce fluvii maris regnum affectante.

LUpus piſcis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejuſdem fluminis piſces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebantur honore. Quare in ſuperbiam elatus, majorem principatum

cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vindicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo infectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc Fabula admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longe majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc Fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De auriga & Rota currus stridente.

AUriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior stridéret, cum cæteræ idem non facerent: Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & querùli esse consueverunt.

Hæc Fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

VIr quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissime invitabat: ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum

tum duos in amicorum numero habuit; quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quam optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VUlpes cum fugeret à cane & jamjam esset capienda, nec ullum aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret: Quid me, inquit, ô canis perdere cupis, cujus caro tibi usui non esse potest? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissâ vulpe, leporem insecutus est; quem tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit: Paucis post diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim ejus audierat) quòd se cani demonstrâsset. Cui vulpes, Quid me accusas, lepus, cùm tantoperè te laudavi? quid diceres si te vituperâssem?

Hæc fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

LEpus & vulpes à Jove petebant: hæc ut calliditati suæ pedum celeritatem; ille ut velocitati suæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat suâ sorte contentus.

De Equi inculto, sed veloci & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad Circenses ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem

cæteri incultum, & ad hujusmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exsiliêre, tum demum innotuit quantò hic, paulò antè irrisus, cæteros velocitate superaret, omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula indicat non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico per vocem hædi ad Jurisconsultum admisso.

RUsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille aliis negotiis impeditus renunciari jubet se non posse nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri fidoque amico plurimùm fidebat, sæpius rediens nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ædes jurisperiti stabat; & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, audita voce hædi januam illicò aperiens, hominem introire jubet. Tunc Rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hædule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilésque esse, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoque adolescentulam formosam admodum & libidinosam: cujus effrænæ libidini dum satisfacere cupit, ità lumbos exhausit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm vivo similis videretur: non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat:

rat: ſed, ut ſenex quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico ſtans loco, calore ſolis ſeſe caleface-ret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant inſe-ctati, illac iter haberent; quos cùm adoleſcens in-terrogaret, cur lupum non ceperant; ob incredibi-lem, inquiunt, illius velocitatem, illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens, Uxorem profectò hic lupus habere non debet: ſi enim uxori junctus eſſet, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem eſſe adeo robuſtum & for-tem, quem nimius Veneris uſus non infirmum & debilem reddat.

De Sene juvenem poma ſibi ſurripientem ſaxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem ſibi poma ſurripientem blan-dis orabat verbis, ut ex arbore deſcenderet, nec res ſuas vellet auferre. Sed cùm incaſſum verbera fun-deret, juvene ejus ætatem ac verba contemnente: Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio eſſe virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conſpicatus, in vehementem ri-ſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis poſſe depellere. Tunc ſenex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, ver-borum & herbarum vires adverſus raptorem mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt eſſe virtutem: lapidéſque, quibus gremium im-pleverat, in juvenem jaciens, illum deſcendere & abire coegit.

Hæc fabula indicat, omnia prius ſapienti tentanda, quam ad armorum confugiatur auxilium.

De Luſcinia, cantum Accipitri pro vita pollicente.

LUſcinia ab accipitre famelico comprehenſa, cùm modo ſe ab eo devorandam eſſe intelligeret, blandè eum rogabat, ut ſe dimitteret; pollicita pro tanto bene-ficio

ficio ingentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo, At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo verò non possum.

Hæc fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

LEo cùm socios adsciscere sibi vellet, multáque animalia sese illi adjungere optarent, ídque precibus & votis exposcerent, spretis cæteris, cum porco solùm societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos in nullo quantumvis magno discrimine unquam relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros iis artibus erudiamus, quæ eos inopiâ valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

LEo rex quadrupedum, adversus volucres pugnaturus suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urlo, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferri possent, quos ibi inter cæteros milites adesse cernebat; respondit; Asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepos verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio.

Fabula

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuere.

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisque odiis occupati, alias aves minime infestabant. Columbæ, illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuere. Sed illi, ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbecilliores, & maxime columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ, Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, nobis erat.

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia civium alenda potius quam extinguenda; ut dum inter se digladiantur, viros bonos quiete vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paterna domo efferret, rursusque mariti domum ingressura accendit & introfert; Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumque ægre ablata restituerat, dicebat quidam è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate afficiuntur: cum autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda; ne, illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De ſene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita raptura advenerat, rogabat ut paululum differret, dum teſtamentum conderet, & cætera ad tantum iter neceſſaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparaſti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam nunquam à ſe viſam antea, diceret; Cum, inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli fere jam reſtant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebeſcere, auditum minui, cæteróſque ſenſus indies deficere, corpus ingraveſcere ſentiebas, nonne tibi me propinquam eſſe dicebam? & te admonitum negas? quare ulterius differendum non eſt.

Hæc fabula indicat, ita vivendum, quaſi mortem ſemper adeſſe cernamus.

De Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum male partum relicturus moriebatur, interrogat ſacculum nummorum, quem morienti ſibi juſſerat afferri, Quibus voluptatem eſſet allaturus: Cui ſacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto ſudore quæſitos, in ſcortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis ſupplicíis mancipabunt.

Hæc fabula indicat, ſtultiſſimum eſſe in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem ſint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS IN Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas, ad clarissimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

PRomiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cum non posssem, ad venationem meam, id est, ad literas me converti: & fortè ad manus venit libellus Græcus ex prædâ navali, 33 Æsopi fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te sive fabulas, sive mavis coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si Octavianum, Marcumque Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus; profecto tu, vir literarum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dedisset, jucundam illis rem gratamque feciſſet: ego quoque tibi jucundus gratusque ero, qui plures quam triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & si forte magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ & alunt, nec minus fructus habent, quam floris. Sed ne domum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras quam has fabulas malis, rescribe: mittam namque non modo coturnices, sed & perdices. Ex urbe Casta, Calend. Maii, Anno 1538.

De Vulpe & Capro.

VUlpes & Caper sitibundi in quendam puteum descenderunt; in quo cum perbibissent, circumspicienti reditum capro, vulpes ait, Bono animo esto caper, excogitavi namque quo pacto uterque reduces simus; siquidem tu eriges te rectum prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaque tua transiliens, & extra puteum evadens, te istinc postea educam. Cujus consilio fidem habente capro, atq; ut ille jubebat, obtem-

obtemperante, ipsa è puteo prosiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatque nihil de hirco curæ habens. Cæterum cum ab hirco ut fœdifragra incusaretur, respondit; Enim vero, hirce, si tantum tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VUlpes nullum antea leonem conspicata, cum illi aliquando ex improviso obviâsset, ita conspectum ejus expavit, ut parum abfuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio autem cum leonem in civitate esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & confabulata.

Hæc fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neque horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamque alendam & in societate gallorum dedit una cum illis saginandam; cumque galli pro se quisque mordebant abigebantque; perdix autem apud se afflictabatur, existimans ideo talia inferri sibi a gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuóque percutientes; recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem posthac non afflictabor amplius: videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem injuria abstinere.

De

De Vulpe & Capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem, scrutaretur, reperit è marmore caput lupinum scienter, frabréque factum; quod cum in manum sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conductâ in domo habitans, fullonem invitavit, qui eo loci proxime venisset, ut iisdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reversus fuisset, cùm multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum vero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine saliendi superâsset; ejusdem rei Rhodios, qui affuerant testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo: si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen saliendi!

Hæc indicat fabula, quod ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentatu rus: habensque passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum dicens, Quod habeo in dextrâ, vivitne,

an

an mortuum est? prolaturus passerculum vivum, si ille mortuum respondisset; rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset: occidisset enim statim sub pallio clàm, priusquam proferret. At deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O consultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium est) facito; & sive vivum sive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere neque fallere.

De Piscatore & Smaride.

PIscator quidam, demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorem obsecrabat; Noli me in præsentia capere tam pusillam & minutam, sine abire, & crescere, ut postea sic adultâ commodo cum majore potiaris. Cui piscator inquit, Ego verò amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc Fabula innuit, stolidum esse qui propter spem majoris commodi, rem & præsentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Asino.

VIr quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo, Si me salvum vis leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simúlque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infelicissimo! quid mihi misero mali evenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius insuper corium.

Hæc fabula innuit, majores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utrique sint incolumes.

De

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat: qui cum edendi gratiâ ſederent, exortâ cœli tempeſtate ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Pauloque poſt calidiori edulio allato, cum vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi aſpiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret: Reſpondente autem viro, Ut edulium refrigerem; Atque ego, inquit Satyrus, tecum poſthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc fabula innuit, devitandam ejus amicitiam eſſe, cujus anceps vita eſt & non ſimplex ſermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & pardus de pulchritudine altercabantur, & pardo ſuam pellem verſicolorem extollente: vulpes, cùm ſuam præponere non poſſet, inquit, At quanto ego ſpecioſior, quæ non corpus, ſed animum verſicolorem ſortita ſum!

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Feminam mutata.

FElis quædam delicium formoſi erat cujuſdam adoleſcentis. Hanc ille, ut in feminam mutaret, Venerem deprecatus eſt. Dea miſerta cupiditatis adoleſcentuli convertit beſtiam in ſpecioſam puellam. Cujus forma inardeſcens adoleſcentulus, adducit illam ſecum domum: quibus conſidentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa, cum corpore mutâſſet & mores, murem immiſit in medium

At illa & eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Fabula indicat, sceleſtos homines, etsi conditionem ſtatumque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricolâ & Canibus.

AGricola quidam siberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primùm interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum, postremo operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cùm animadvertissent, inter se collocuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Fabula significat, fugiendos eos esse cavendosque, qui familiaribus quoque manus non abstinent.

De Agricola filios suos docente.

AGricola filios suos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter se reduci potuisse, justit complures virgulas sibi afferri, (Aderant autem filii illic sedentes,) Quæ cùm allatæ essent, colligavit omnes in unum fasciculum, jussitque singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis vero confringere non valentibus, solvens posteà fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas; atque illis statim facilque frangentibus, intulit, Ita & vos, filii mei, si unanimes invicem perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis. Sin minùs, ipsa vestra æmulatio atque seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, æque res humanas facere vel concordia incrementum, vel discordia jacturam.

De

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam vidua habebat gallinam quotidie ſingula ova parientem. Sperans autem mulier pro ſingulis bina ova parituram, ſi plus tribuiſſet eſcarum, opipare educabat. Gallina vero pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingraveſcentes ab inſtituto retardantur.

De Homine quem Canis momorderat.

ADmorſus à cane quidam, circumibat ſingulos, corrogans curationem; nactuſque eſt quendam, qui cognitâ mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo, convaleſcere vis, ſume cruſtulum panis madefactum in ſanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, ſi iſtuc fecero, dignus ſum qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Fabula indicat improbos homines, cùm maxima beneficia acceperint, tum maxime ad malefacta animari.

De duobus amicis & Urſo.

DUobus amicis unà iter facientibus fit urſus obviam: quorum unus perterritus, in arborem ſcandens latuit: alter verò cùm ſe imparem urſo fore, & ſi pugnare vellet, ſuperatum iri intelligeret, procidens ſimulabat ſe mortuum. Urſus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo qui ſtratus jacebat, uſquequaquè continente reſpirationem; ità mortuum eſſe credens urſus abiit: aiunt enim urſum non ſævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, deſcendens interrogat amicum, quidnam ad aurem urſus ſecum eſſet locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, nè poſthac cum hujuſmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoſo in tempore ab auxilio præſtando revocant pedem.

De Adoleſcentibus & Coquo.

DUo adoleſcentes opſonium à coquo mercari communiter erant. Cæterum cum coquus quibuſdam negotiis domeſticis animum intenderet vacaretque, alter adoleſcentum partem opſonii in alterius manus immiſit. Convertente ſe coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem ſuſtulerat, jurabat ſe non habere: qui vero habebat, jurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus coquus, intellecta adoleſcentum aſtutia, inquit, Etſi me latet fur, tamen eum, per quem juraſtis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quod ſi quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia profpicit & omnia videt.

De Arundine & Olea.

DIſceptabant arundo & olea de conſtantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſſet, arundo agitabatur reflectebatúrque: olea verò violentia ventorum, cum reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen quidam qui in militia ſignum caneret. Is interceptus ab hoſtibus, ad eos qui circumſiſtebant, proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum inſontemque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſſim cum clamore reſponderunt. Tu verò hoc ipſo magis trucidaberis, quòd cum ipſe dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus perſuadent ad inique agendum.

De

De Aucupe & Vipera.

AUceps quidam ſumptis aucuparoris retibus ad venandum proceſſit, viſóque palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſe arundines cum retibus ad avem clanculùm admovebat, ſperans ſe illam venari poſſe. Quod cùm egit, in altum intuens jacentem viperam pedibus preſſit; quæ exaſperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miſerum, inquit, qui, dum alterum venari volo, ipſe ab altero captus pereo!

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare; ſæpe tamen ab aliis ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

CAſtor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejuſque genitalia ad artem medicam ſanè utilia ſunt. Ubi videt indagantibus hominibus ſe captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præſcindit, atque inſequentes proſpiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc fabula innuit, hujus exemplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum delphinum inſequentem præcipiti curſu fugeret, & jamjam capiendus eſſet, in anfractum quendam ſe intorſit. Delphinus quoque ad alterum ſimilem ipſo impetu alliſus eſt: ad quem thynnus reſpiciens, eumque exſpirantem videns, inquit, Jam mihi mors non eſt moleſta, videnti eum, qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Hæc fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos, propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos aſpiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunque fueris te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denuntiat, fores domûs ejus effractas esse, omniáque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens, properánsque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tua ipse non divinâsti.

Fabula ad eos spectat qui res suas non recte administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus diu vexatus sum. Et id quoque, inquit medicus, bonum est. Tertio cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice, respondit etiam, Benè habeo, sed morior.

Fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectóque lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum

num modo abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens eduxit. Asinus vero doloris oblitus ferratos calces in faciem lupi impegit; fractaque illius fronte, naribus, & dentibus, aufugit; lupo seipsum accusante, ac merito sibi id evenisse dicente, quod qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat fabula, quod qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

AUceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit se condere urbem, abitque longius, & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia oppositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc indicat fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præsides sævitiam exercent.

De Viatore & Fera inventa.

AIator longum ingressus iter, si quid inveniisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarum que plenâ, comedit omnes palmulas amygdalasque; sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Jupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PUer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam attulit matri suæ: à quâ non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari majora. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium. Matre vero sequente ac vociferante, rogavit ille satellites ut paulisper cum eâ ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus emorsam evulsit. Cùm mater cæterique eum increparent, non modo ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium; hæc mihi, inquit, ut perderer causa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, nunc ad supplicium ducerer.

Hæc fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coërcentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cum viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ac mercatum. Itaque venundatis ovibus, emptisque palmularum sarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exoneratâ navi. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sane tranquillum) respondens, inquit, palmulas iterum vult, quantum intelligo, ideoque immotum sese ostendit.

Hæc innuit fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujusdam senis, & Leone.

FIlium senior quidam habebat unicum generosi animi & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat à leone trucidari. Territus igitur, ne forte somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris

amœ-

amœniſſimam. Illuc inducens filium aſſiduus illi cuſtos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & leonem. Adoleſcens hæc inſpiciens, eo amplius moleſtiæ contrahebat. Quadam autem vice propiùs ſtans leoni, inquit, O truculentiſſima fera, Propter inane ſomnium patris mei in hac domo aſſervor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incuſſit, oculum leonis eruere volens; & in clavo, qui illîc latebat, offendit. Quâ ex percuſſione manus emarcuit, ſuccrevitque ſanies, ac febris ſubſecuta eſt, brevique tempore adoleſcens eſt mortuus. Ità leo adoleſcentem occidit, nihil adjuvante patris ſophiſmate.

Hæc fabula innuit, quæ ventura ſunt, devitare poſſe neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite ſuſtulit. Riſus ſtatim magnus à circumſtantibus excitabatur, & ille mutuo riſu illis inquit. Quid mirum ſi crines qui non erant mei à me receſſerunt? Illi quoq; receſſerunt qui mecum fuerant nati.

Hæc fabula indicat, nos non debere mœrere ob amiſſas opes. Quod enim naſcentes à natura non accipimus, non poteſt nobiſcum perpetuo manere.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULATORIS clariſſimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS fabulator clariſſimus, natione quidem Phrygius, fortuna vero ſervus, fuit colore niger, ac facie ſupra modum deformis. Is quia beneficus ſemper in hoſpites fuit, dea hoſpitalitatis in ſomnis ſibi aſſiſtens, largita eſt loquelam (nam ab initio blatero fuit) ſapientiamque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porro fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere eas quæ hominum ſunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem, nec ulli ſunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipſe non aperit. Has igitur fabulas ſi quis rite guſtaverit, quam viam ſequi, quamque vitare debet, in privatis publiciſque negotiis, facile comperiat. Nam imprimis fabulam narrat, tum quid fabula ſignificet compendioſius exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco ſecutus, qui in Latino ſermone ſervari non poteſt, hinc ſumit initium.

De Aquilâ & Vulpe.

AQuila & vulpes, conflata inter ſe amicitia, in proximo habitare conſtituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conſervatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta ſuper arbore inſtituit: vulpes vero arborem prope, inter dumeta catulos collocat. Una igitur dierum cum vulpes latibulum egreſſa paſtum catulis quæreret, aquila & ipſa cibi indiga in latibulum devolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis ſuis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorum morte atroci, valde triſtata eſt: & cum aquilam ulciſci non poſſet, quia quadrupes exiſtens volucrem perſequi nequibat (quod unum miſeris ac impotenti-

tentibus datur) aquilam exſecratur, ac mala ſibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri captum immolari; cujus fruſtum unà cum carbonibus accenſis aquila arripiens, ſuſtulit ad nidum; ſed vento vehementius ſpirante, nidus, qui ex ceno ac materia exili aridâque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam ſentientes, cum volare adhuc nequirent humi decidunt. Vulpes confeſtim illos arripiens, in aquilæ conſpectu devorat.

Fabula ſignificat, quod qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læſerint ultionem declinent, Dei ſupplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celsâ ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cum corvus conſpicatur, æmulatione motus, vehementi cum ſtrepitu ac ſtridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ita implicat, ut inde ſe jam motu alarum explicare non poſſit. Hunc Paſtor cum ita implicitum videt, accurens, corvum comprehendit, atque alarum pennis inciſis, pueris ſuis pro ludibrio dedit. Verum enim cum quiſpiam corvum rogabat, quænam volucris eſſet? corvus ait, prius quidem, quoad animum aquila fui, nunc verò me corvum eſſe certe cognoſco.

Fabula ſignificat, quod qui ſupra vires quippiam audet, hoc ſolum efficit, quod in adverſa ſæpiùs incidit, ac ſe vulgo ridiculum exhibet.

De Aquile & Scabrone.

AQuila leporem perſequebatur. Lepus conſilii inops, cum tempus obtulit, ſcabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui ſcabro pollicitus eſt tutelam ac cuſtodiam ſuam. Deinde cum aquilam appropinquantem ſcabro conſpicatur, eum precatur, nè ſuum eripiat ſibi ſervum. Aquila ſcabronis pravitatem contemnens coram eo leporem exedit. Verùm ſcabro ſuæ injuriæ

injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, obſervat. Ecce aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (eſt enim ales deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut cum tempus adeſt, ejus in ſinu pariat ova. Hoc ſcabro prævidens, globum è ſtercore confecit, atque ſurſum evolans, in Jovis ſinum demiſit. Jupiter, volens è ſinu globum excutere, ova aquilæ ſimul excuſſit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore ſcabrones exiſtunt.

Fabula ſignificat, quod nullus porro contemnendus; quoniam nemo eſt qui injuriam accipiat, quin, cum tempus datur, ſe ulciſci quærat.

De philomela & Accipitre.

PHilomela cum alta in quercu ſederet more ſuo ſola canebat. Eum accipiter cibum quæritans, cum intueretur, repente advolat illamque rapit. At philomela cum ſe interituram videt, accipitrem precatur, ut ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipſa ſatis minime ſit; ſed pro ſaturitate ſuâ, ut ad majores aves ſe vertat, opus profecto fore. Eam accipiter torve conſpiciens, ait, ſtultus equidem nimium eſſem, ſi quem manibus teneo cibum illum dimitterem amplioris ſpe paſtus.

Fabula ſignificat, quod, qui omittunt id quod manu tenent rerum majorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

De Vulpe & Trago.

VUlpes & tragus ſitientes, in quendam puteum deſcenderunt: verum enim poſt potum, cum egreſſum non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait, bono ſis animo: nam, quid ſaluti noſtræ opus ſit, probe animadverti; etenim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus cornibusque muro adhærebis; tuas ego ſcapulas cornuaque conſcendens, cum egreſſa puteum fuero, te comprehendens

dens hinc extraham. Huic caper promptè deservivit. Vulpes suo exsultans egressu circa os putei capro illudit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servâsse, ei facerè vulpecula inquit, Si ea, caper, sapientiâ præditus esses, quo pilorum ornatu isthæc tuo barba referta est, non priùs in puteum descendisses, quàm egressum penticulate vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VUlpes, quæ nunquam viderat leonem, cum illi fortè obviâsset, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret, Rursum illum cum aspexisset, pertimuit; sed minime ut primum. Eum tertio cum intueretur, prope accedens, fuit ausa coràm disserere.

Fabula significat, quod res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cum gallum cepisset, atque causam quæreret qui eam comedere posset, illum criminari cœpit, quod esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod id ageret ad eorum voluptatem cum ad opera facienda eos excitaret. Rursum catus ait, impius es, ac supra modum sceleftus, qui agis continue contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas; sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus iterum defendebat, quod dominæ suæ quæstûs gratiâ id quoque ageret. Enimvero ex hujusmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, excusationibus licet abundas, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat quod qui pravus existit naturâ, cum semel delinquere animo proposuit, quamvis causæ desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De

De Vulpe ſine cauda.

VUlpes ut è laqueo evaſerat abſciſsâ caudâ, cum ex pudore vitam ſibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut ſub communis commodi ſpecie ſibi ſingulæ caudam abſcinderent, & ſic ſuum dedecus levaret. Itaque ad unum vulpibus congregatis, ſuadet ut caudam ſibi abſcindant; diſſerens, caudam non modo dedecori vulpibus eſſe, ſed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una facete reſpondit, Heus ſoror, ſi res iſta tibi ſoli conducit, hoc itidem aliis conſulere haud æquum eſt.

Hæc Fabula ad eos ſpectat, qui ſub charitatis ſpecie ſuum commodum conſulendo proſpiciunt.

De piſcatore & Smaride piſciculo.

PIſcator qui mari retia tetendit, eo ſmaridem cepit piſciculum; quæ parvâ adhuc ætate, piſcatorem orabat, ut dum grandis eſſet, atque majorem quæſtum ex eo aſſequi poſſet, ſibi vitam donaret. Huic Piſcator lepide reſpondit, Ego quidem mente carerem, ſi quod minimum mihi eſt lucrum, id dimitterem amplioris ſpe quæſtus.

Fabula ſignificat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna inſit ſpes, ſtultorum eſſet dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VUlpes cum ſepem quandam aſcenderet, ut periculum vitaret quod ſibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam ſentibus perfodit: & cum graviter ſaucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidiſti. Cui rubus, Erraſti vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâſti, quo cætera conſueviſti.

Fabula ſignificat, quod ſtultum eſt implorare auxilium ab illis, quibus natura datum eſt obeſſe potiùs quam prodeſſe.

De

De Vulpe & Crocodilo.

VUlpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm Crocodilus multa pro ſe adduceret, & ſupra modo ſe jactaret de ſplendore progenitorum ſuorum; vulpes ei ſubridens ait, Heus amice, etſi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clare apparet, quod multis jam annis tuorum ſplendore fuiſti denudatus.

Fabula ſignificat, quod homines mendaces res ipſa potiſſimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VUlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defeſſa, hominem caſu reperit lignarium; quem rogat, ut ſe quoquo loco abſcondat. Ille tectorium oſtendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam ſe abſcondit, Adſunt venatores: lignarium, ſi vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem ſe vidiſſe negat, manu verò, ubi vulpes latebat, locum oſtendit. Verum enim venatores re haud perceptâ ſtatim abeunt. Vulpes ut illos abiiſſe proſpicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius vulpem criminatur, quod cum ſalvam fecerit, nihil ſibi gratiarum agat. Tunc vulpes ſe convertens illi tacite ait, Heus amice, ſi manuum opera, ac mores verbo ſimiles habuiſſes, meritas tibi perſolverem gratias.

Fabula ſignificat, quod homo nequam, etſi bona pollicetur, mala tamen & improba præſtat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cùm quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compaſcere permiſit. Sed cum galli illam infeſtarent, roſtriſque percuterent, perdix eâ injuriâ vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere eſſet, eas ſibi inferri injurias. Gallos deinde cùm invicem certantes conſpiceret

ret perdix, amota animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quod homines sapientia præditi, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maxime sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larva.

VUlpes citharædi domum ingressa, dum, quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, larvæ caput reperit arte industriosa compositum, quod manibus capiens ait, O quale sine cerebro caput!

Fabula significat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De homine & ligneo Deo.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, cum orabat ut boni quidpiam sibi tribueret: sed quanto magis orabat, tanto res domi angustior erat. Demum ille concitus ira, deum cruribus prehensis rapit & caput pariéti illidit. Excusso igitur capite, multum auri exsiliit; quod homo colligens, ait, Perversus nimium atque perfidus, qui dum in honore te habuit nihil equidem profuisti; percussus vero & verberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cum cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocavit: ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingressus cum tantum dapum videret apparatum, lætus secum ipse ait; Hodie porro ita me explebo, quod die crastino comedere non indigebo; hisq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conspiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum sæpius rotans, per fenestram projicit, Ille attonitus humo assur-

assurgens; dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opipare cœnaverit. At ille languens inquit, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis dolituras est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit; tum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi vero omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetque filios in agrorum cultus fieri peritos, eos vocavit; atque inquit, filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum verum reperire, assumtis ligonibus, marris, ac bidentibus vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effossa foret, longe plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogavat, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem alias expertus ait, Id conducibile

haud mihi esset: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quod res natura dissimiles stare simul commode non possunt.

De Vulpe esuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit quod ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cum ex nimiâ ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens, gemebat. Ejus gemitum vulpes aliâ transiens, illàc cum audiret, illuc accedit, rogatque quidnam gemeret: deinde causam gemitus edocta, lepidè ait, istic manendum est usque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrâsti; nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis juxta maris littus accedit, atque saxo quodam superexistens, imprimis tubicinare cœpit; putans cantu se pisces facile esse capturum: verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini, saltare noluistis: nunc, quia canere cessio, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quod omnia probè fiant, quæ fiunt tempori suo.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores Pascatam profecti, diúque piscando defessi, fame præterea & mœrore, quod nihil cepissent, confecti, cum abire decernunt, ecce, piscis quidam alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscatores admodum læti comprehendunt, ac

ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De viro inepe & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum ægrotaret, Diis vovit, quod, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod Dii experiri volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eaque super altare deponens, lepide inquit, Ecce, quod vovi votum vobis nunc persolvo. At Dii illum ulcisci volentes, in somnis ei assistunt, atque inquiunt. Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longe formosior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cùm grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum vero ingens reti inesse cùm perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbane sociis inquit, Animis estote quietis; quippe lætitiæ soror est mœstitia.

Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut levius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

RAnæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi dedat. Jupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ precantur ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula indicat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Catâ in feminam mutatâ.

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta, Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis eam mutavit; quam cum longè speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie mutasset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula indicat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene Mortem vocante.

SEnex quidam lignorum faſcem ſuper humeros ex nemore portans, cum longâ viâ defeſſus eſſet, faſce humi depoſito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, cauſamque, quamobrem ſe vocaverat, rogat. Tunc ſenex, ut hunc lignorum faſcem ſuper humeros imponeres, ait.

Fabula ſignificat, quod quiſquis vitæ cupidior eſt, licèt mille ſubjiciatur periculis, mortem tamen ſemper devitat.

De Muliere & Medico.

MUlier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certum pretium ei dare promittens ſi eo morbo curaretur; ſi verò non liberaretur, nihil debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clàm exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cum nihil ſuarum rerum domi eſſe perſpiceret, medico mercedem pactam petenti ſolvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; ſed ſe curatam ophthalmiâ eſſe, id verò pernegat; aiens, Cum cæca eram, domum multâ ſupellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi eſſe perſpicio.

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti, ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locavit. Sed cum alimonia ſibi deficeret, capris & ovibus primum veſci cœpit, cum vero indies magis ſæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Qui hic ſtamus? Inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamuſne eum nobis parcere vitam, qui boves alimoniæ gratiâ jugulavit?

Fabula ſignificat quod eos fugere debemus, qui in chariſſimos crudeliter ſe gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam cumplures habuit filios, continua seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuo negligentes. Cum forte una domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent. Cum igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat: Si quando animis idem senseritis, nati mihi carissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper solicitat) gallinam illam die bis pariturum, si plus speltæ radere soleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desiit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à cane morso.

HOmo quidam, cum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviàm factus, atque de medico rogatus, ait; Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis qui te momorderat, à vulnere linguâ sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest: Alter, arri-

ridens, venustissime, inquit, Si hujusmodi utar remedio, indies magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobus Amicis & Ursâ.

AMici duo, dum rus viarent, ursa eis obviam occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem ascendit: alter cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans, abiit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda non est, qui, cum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Corvo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui vero habuerat, se non accepisse jurabat. Coquus perceptо juvenum dolo, ait; Etsi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat; nullum scelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis.

DUo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unâ in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi, alter in prorâ consedit. Ortâ autem tempesta-

te, cùm navis periclitaretur, qui in prora ſedebat rogat navis gubernatorem, quæ pars navis ſubmergi prius deberet: & cùm gubernator puppim dixiſſet; ait ille, Mors mihi modò moleſta minime eſt, ſi inimicum meum prius mori perſpicio.

Fabula ſignificat, quod inimicus ut inimicum perdat, ſeipſum perdere ſæpius eligit.

De Cannâ & Olivâ.

QUarum eſſet fortior, durior, & magis reſiſtens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò poſt turbine vehementi aſpirans ventus radicitus evulſit olivam totis viribus ſibi obſiſtentem. At canna flatibus ſe inclinans ſalutem facile eſt aſſecuta.

Fabula indicat, quod potentioribus ſine controverſia cedendum eſt in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cùm bovem arantem perſpiceret, illum præ ſe, quæ nihil agebat, contempſit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem miſſus, vitula autem ut immolaretur retenta eſt. Quam rem bos cùm conſpicatur, ſubridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas, ut immolareris.

Fabula ſignificat, quod otioſis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret; Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocius abi; quippe in puteum ſi caderes, non tuam inſcitiam, ſed me Fortunam omnes accuſarent.

Fabula indicat quod ſæpius in periculum culpa noſtra incurrimus, deinde abs re fortunam accuſamus.

De

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures catus præsentiens, illuc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum se indies consumi perspicerent, ad unum coacti inquiunt secum, de cætero inferius non est descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quo catus ascendere non potest. At catus, consilio murum percepto, simulans se mortuum esse posterioribus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum, acute perspiciens, ut catum cognovit, haud infacete ait, Heus amice, si te felem esse certò scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, simia ita appositè saltavit, quod omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in foveâ sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hîc thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illuc temerè accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpè acriter accusat, quod dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepide ait, Heus stulta, quæ, cum fortuna te extulisset dominari cæteris, jam te putabas dignâ.

Fabula indicat, quod qui temerè aliquid aggreditur, temere in periculum incidit ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi siti cum vexaretur, ad fontem proficiscitur: dumq; potat suam in aquam perspiciens umbram, valde lætatus est magnitudine cornuum

cornuum, & ramositate; deinde pedes & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce, leo apparet, ac cervum prosequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longe anteibat: (dicunt enim, cervorum vires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.) Quousque igitur leo campo persecutus est cervum eum assequi non potuit, casu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere nonposset, à leone captus cum se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus pereo!

Fabula indicat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricolâ & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres venaretur, qui sata sua continuo depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum solvat missumque faciat, cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium piissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senectâ deserit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt: nam qui sis probe teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo benè clausâ existens, cùm lupum ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur, At lupus inquit ei, Non tu sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quod locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis constitueretur,

retur. Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulcritudinem cum regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes, quæque suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quod qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquido patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat, Ne absre ac frustrà occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter tubam quippam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant, hujusmodi verba contra reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quod, cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœnâ digni judicandi sunt, qui, cum ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum cudebat, continue dormiebat: cum vero manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, ceu ossa, & hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem. Heus miser quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo continue dormis, & segnitie teneris: rursùs cum dentes moveo, statim surgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus, gravi censura coërcendi sunt.

De

De Mula quadam.

MUla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula indicat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt, sed in adversis persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundemque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conversus, cum delphinum expirantem animum perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eddam adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

MEdicus quidam cum quem curarer ægrotum eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medio haud infacete ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consilium, ideo tempore dare, est sane amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AUceps aucupatum calamis viscoque tetendit; cum turdum canere arboris super ramum aspexit, ut

ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morsusque ab eâ, cum jam ob venenum se deficere præsenſit, Heu me miserum, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: ejus testes variis medelis utiles esse dicuntur. Itaque cum quispiam eum sequitur, ceu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens quantum potest fugit, usquequo ad locum, ne videtur, salvus deveniat: atque ibi testes excidens, in venatores, cum sibi appropinquant, projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves pascente.

PUer quidam cum oves eminentiori in loco depasceret sæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi succurrite. Qui circumaderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id joci causa fecisset; ecce! cum lupus pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, serio clamat. Agricola id verum non esse putantes, cum minime occurrerent, lupus oves facile perdidit.

Hæc Fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cum carnium frustum rapuisset, super arborem quandam resedit. Vulpes eum suspiciens atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur.

Stans

Stans igitur sub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quam magna avis est hæc! quàm speciosa, quàm venatrix, quàm formosa, hanc decuit esse avium regem. Nam omnia regia supra alias ei sunt aves, si modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pari ulterius, dum magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas, cum vulpes rapuisset, conversa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes modo mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adversa sæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus supervenies eum statim cepit: & cum ipsum occidere vellet, canis, ne eum occideret, rogavit inquiens, Here mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam, ut vides, tenuis sum, & gracilis, & macilentus: sed herus meus nuptias in proximo facturus est, ubi si parum me exspectas, ego opipare manducans, atque pingnior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem hobens, canem dimisit. Paucos post dies lupus accedens, cum canem domidormientem reperit, stans ante aulam, canem rogat, ut sibi promissa præstet. Et canis haud rustice inquit, Heus lupe, si ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias exspectes.

Fabula indicat, quod sapiens, cum vitat periculum, ab illo postea continue cavet.

De Corvo ægroto.

CCorvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro sua sanitate Deos precaretur, inquiens, Mater, noli plorare, sed Deos potius precare, ut sanitatem mihi restituant. Ei mater cito respondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas, cum nullus sit, è cujus aris sacra non rapueris?

Fabula

Fabula significat, quod qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet: sed carnes & umbram, quæ sane nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retro vertit, parumque stans, ranam è stagno exeuntem videt: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perspiciat, animal clamore movebis.

Fabula significat, quod apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEo, cùm senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, quî alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur speluucam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia visitandi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens singulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans rogat. Et leo blande respondens, ait; Vulpes filia, cur non introgrederis ad me: Et vulpes non illepidè ait, Quoniam here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula imminentia providet, illa facile devitat.

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurũ per insidias sequens, cum propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occidi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, discubuerat, cum multos lebetes, nec magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullum adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbane respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes, conflata inter se societate, venatum exeunt: cumque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit ex tempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdam Rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus, ait, nullo pacto se assensurum,

rum quod filia beſtiæ nubat. Cum illum leo torve adſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait, ſe cupere ei filiam nuptum dare, modo dentes & ungulas prius cædat evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id poſtquam præ nimio amore fecerat, ruſticum adiens filiam ſibi poſtulat. At ruſticus, leonem cum unguliş & dentibus perſpicit inermem, arrepto fuſte, illum frequens pulſando perſequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis ſe committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

LEæna cum à vulpe ſæpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait; Unum ſanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum ſed in virtute conſiſtit.

De Lupo & Grue.

LUpus in gutture oſſe retento, cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gutture extraheret. Grus roſtro cum os è gutture extraxiſſet, pretium ſibi promiſſum expoſtulat. Ei lupus ſubridens, ſimulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi eſſe debet, quod ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LUpus, cum agnum inveniſſet errantem, eum non cepit fortiſſima manu; ſed cauſam quæſivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujuſmodi fecit, tu mihi abunde jam diù intuliſti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venirem in lucem? Lupus denuo ait, agrum mihi paſcendo devaſtaſti. Agnus inquit, cum dentibus etiam caream, id

facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licèt tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opipare intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DUo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum altero superatus esset, præ verecundiâ se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, domus tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat, se rivalem suum pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans in publicum venit, ac solus gallinis libere potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis fidit, in adversa sæpiùs præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magna hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas; quo audito domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule, ait, cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula indicat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formica & Columba.

FOrmica sitiens in fontem descendit: ubi, dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam, super arborem fonti imminentem sedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuo frangit & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam advenit, &, ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata sint, eo magis esse debere eos qui participes sunt rationes.

De Vitulo & Cerva.

VItula cervæ aliquando ait, Cum magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longe cornibus munitior, cujus rei gratia, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit subridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quod qui natura timidi sunt, apud eos nulla valet oratio.

De Ape & Jove.

APes, quæ cereæ mater existit, quondam accedens ut Diis sacra faceret, Jovi donum obtulit mellis: qua oblatione Jupiter lætus, jussit ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velim, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua rogatione Jupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quod quicunq; ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris & in punctura stimulum dimiseris, continuo ipsa moriaris, tibiq; vita fit ipse stimulus.

Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

MUsca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitari minime potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus cum bona patris consumpsisset, solaq; vestis remansisset, visa ante tempus hirundine æstatem jam adesse existimans, ipsam quoq; vendidit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cum immenso cruciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti!

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea diù stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer à medico rogatus quo pacto se habuisset, plus quam opus esset, se sudasse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundo rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore, medicus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus ait, id ad salutem optimum

timum fuisse. Deinde ex domesticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, Signa ad salutem, ut medicus ait, perplura & optima sunt; illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præstare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

LIgnator quidam dum juxta flumen deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordiâ motus lignario apparuit, suiq; fletûs causam rogavit: quam simulac didicit, securim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suam esse negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quam cùm pauper illi suam quoque esse negaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse cùm pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum justúmq; omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius quid sibi acciderat, aperit ad socios: quorum unus id experiri volens, cùm ad flumen accessisset, securim in aquam dejecit, deinde flens in ripâ consedit. Cujus Mercurius fletus causam edoctus, securim auream afferens, illáne esset quam perdiderat, rogavit. Quam cùm suam esse assereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec suam tradidit.

Fabula significat, quod quanto Deus propitior est probis, tanto improbis existit infestior.

De Asino & Jove.

ASinus olitori cuidam serviens, cum parum comederet, & multùm laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum sibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat, ut figulo veneat. Apud quem asinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujusmodi, secundo Jovem precatur, ut alteri deserviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo labore & pauco cibo serviens, Heu me miserum, cum gemitu ait, qui dominos amittens meliores, ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur!

Fabula significat, quod priores dominos tunc servi desiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum simul convenerunt; ubi cum de miseriâ ipsorum innatâ dolerent, gemeréntq; quod vita eis, quam cæteris animalibus, data esset miserior (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos usque persequerentur) decernunt melius sibi fore semel mori, quam in vitâ tam miserâ diutius permanere. Hoc capto consilio, ut se in stagnum præcipitent dum ocius tendunt, ranæ, quæ super stagni ripa astabant, ut strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seque aquis submergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conspicatur, reliquis ait; State; nam nobis sententia mutanda est: quippe, ut liquido videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quod cum miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

De Asino & Equo.

ASinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, seq; nimium infelicem dicebat, qui, cum multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. At cùm tempus belli advenit, miles armatus equum ascendit

ascendit; ac, cùm medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quem asinus perspiciens, ingemuit, ejusque misertus, sui animi sententiam mutavit.

Fabula significat, quod cum paupertate, quæ mater est quietis, quis convenire debet potiùs, quàm locupletioribus invidere.

De Asino & Lupo.

ASinus quidam pede altero sentem calcavit, claudusque factus, cùm lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem è dolore: sed ex quo opus est ut tibi & corvis futurus sim cibus, obsecro quatenus tuâ benignitate sentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus evellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde, naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum exclamat; jure hoc patior (deplorandoque reiterat) qui cum essem coquus, medicus esse volui.

Fabula significat, quod quàm quisque novit, in ea se exerceat arte.

De Muliere & Gallinâ.

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream esse, illam occidit. Sed cum aliis gallinis esse similem reperit, ubi divitem se forè putavit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plus habendi cupiditate id sæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Ranâ & Vulpe.

RAna in palude existens cæteris animalibus clamando cùm profiteretur se medicum esse, pharmacorumque peritam, ei vulpes venustissimè ait; Quî alios curaveris, cùm claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quod alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante agricolæ cujuſdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio eſſet percuſſus, tam acriter ipſum momordit, quod morſu ex illo puer repente obiit. Hâc re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus arreptâ ſecuri ſerpentem ut occideret, perſequitur; vibránſque ſecurim ut ſerpentem percuteret, extremum caudæ ejus abſcidit. Deinde volens pacem cum ſerpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, ſale & melle ad reconciliandam inter ſe amicitiam, vocat ſerpentem. At ſerpens ſub petra latens, ſibilando ait, Fruſtra laboras, bone vir; nam inter nos amicitia fieri non poteſt: quippe dum ego me ſine cauda adſpexero, & tu tui filii ſepulchrum, quieti animo eſſe nequibimus.

Fabula ſignificat, quod cum injuriarum recens vel maxime exiſtat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe.

VUlpes gallinarum tugurium ingreſſa, cum gallinam nido ægrotantem adſpexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè reſpondit, Meliuſculè me haberem, ſi hinc abires, ſoror.

Fabula indicat, quod inimicorum præſentia nimium eſt moleſta.

De Viatore.

VIator quidam, cum multam viam viáſſet, votum Mercurio vovit, quòd ſi quid reperiret, ejus rei dimidium ipſi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactyliſque refertam: & cum putaret id eſſe argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipſe comedit. Deinde templum Mercurii ingreſſus atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercuri, nunc perſolvo tibi.

Nam

Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod avaritia homines deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum semul simul viam viarent, ac inter viandum se uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in quo erat incisum, quod homo suffocaret leonem, Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hîc videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo promptè respondens, inquit, Si apud leones etsent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines quàm ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quod homines jactabundi fingunt se fecisse quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VUlpes cum racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, quâ illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset; nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

PUer quidam ruri venabatur locustas; & cum scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probe tenet.

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujuſmodi verba fecit ad eum, Heus perdicum auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appoſitè reſpondit, Nunc eo te magis occidi dignam judico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula ſignificat, quod, qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Teſtudine.

TEſtudo, cum ejus pedes lepus derideret, ſubridens inquit ad eum, Si periculum in curſu feceris, quòd quàm tu velocior ſim, liquido cognoſces. Cui lepus ait, Te profecto fugit, quid mihi valeant pedes, ſed judicem eligamus, qui curſum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium ſagaciſſimum, quæ & locum, & curſus terminum conſtituit. Teſtudo, omni ſegnitie ac negligentia ſemota, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulum quievit, ſomno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cum teſtudinem quieſcentem reperit, ſe cum rubore fatetur à teſtudine ſuperatum.

Fabula ſignificat, quod ſtudio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cum ſalicem cæderet, ex eâ ipſa cuneos fecit, quibus ſalicem facilius finderet. Quam rem præſentiens ſalix, gemens ejulanſque ait, Non tantum de ſecuri queror, quæ hominum manibus me ſcindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, quod in adverſis, non veri amici infeſtiores amicis, quàm inimici ſæpius redduntur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum ſocio clam auferens, ſuæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepiſſet, nec filium caſtigâſſet, rurſus puer alteri veſtem clam abſtulit, atque matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepiſſet, puer caſtigatione carens, cum plura indies ac majora accreſcentibus annis furaretur, demum publice captus, ceu furti reus, per quæſtores publice damnatus eſt morti. Sed cum ad locum juſtitiæ duceretur, cumque mater gemebunda ſequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam converſus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam ſecreti dicturus, aurem dentibus ei abſcidit. Mater vero præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum ſupra modum criminabantur, non ſolum furti, ſed quod tam impius fuerit in matrem. Ille abſque rubore inquit ad eos, Nemini veſtrum ſit mirum quod aurem matris dentibus abſcidi: ipſa enim hujus meæ perditionis autor eſt, & cauſa. Quippe ſi me caſtigaſſet, cum ei librum detuli, quem ſocio è ſcholis primum clam abſtuli, omiſſis præ timore verberum furtis, ad hoc in præſentia genus turpiſſimæ mortis non perveniſſem.

Fabula ſignificat, quod qui in delinquendo ab initio non caſtigatur, facinoroſior indies efficitur.

De Paſtore & Mari.

PAſtor quidam, juxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, navigandi ſtudio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impoſitis, cum in altum jam navigaret, & in tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix ſe recepit. Denuo

cum

cum oves pasceret, ac rursum mare jam tranquillum viderêt, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat quod usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punicâ & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulcritudine contendebant. Cum diu intet se variis & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proxima sepe hujusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit, Satis jam, satis certatum inter vos est, quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quod minores majorum lites sæpenumero componunt.

De Talpâ & Matre.

TAlpa cæcum animal naturâ est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parum post rursum ait, Excelsam adspicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non solum oculis, sed naso & auribus orba existis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in minimis redarguuntur.

De Vespis, Perdicibus & Agricola.

VEspæ semel & perdices siti concitæ, cum simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespæ verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures indè amovere, large offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam nihilominus præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De

De Jove.

CUm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæque pro viribus ſuis. Verum enim ſerpens roſam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum adſpexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum à ſerpente id haudquaquam facio.

Fabula ſignificat, quod improborum munera non eſſe ſine dolis quivis prudens ſibi perſuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentiſſime nutrit: alterum vero odit negligitque. Contigit autem, quod, qui in deliciis habebatur, à ſimia in ſomnis fuit ſuffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam uſque ætatem: ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula ſignificat, quod hominum prudentiam fortuna procul dubio ſuperat.

De Pulice.

PUlex cum quendam morſu aliquando ſtimulaſſet, captuſque rogaretur, quisnam eſſet qui membra ſibi depaſceret, ait, ſe ex eo animalium genere eſſe, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere vellet, cum multum mali facere ipſe ei nequeat. At homo ille ſubridens, inquit ei, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula ſignificat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, miſereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PUlex ſuo ſolito more ſaltans ſuper hominis pedem recedit, illumque morſu acriter pupugit. Qua punctione

ctione homo ille graviter concitus pulicem cepit & unguibus obtundere voluit, Sed pulex manibus exsiliens, mortem vitavit: Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quod non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à Diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cum inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At cum formicæ eam rogarent, quidnam æstate faceret, num segnis aut otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita formicæ subridentes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quod qui, quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro & Uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cum nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unam quidam natu grandem, alteram vero juniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremo ita illum depilarunt, ut calvum ac ridiculum, non absque summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quod nulla melior senibus salus existit, quam feminis carere, & maxime junioribus, nisi penitus obrui se velint.

ALIÆ

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum verſæ, incerto interprete.

Impoſſibilia promitteus.

VIR pauper ægrotus & malè affectus cum á medicis deſperatus eſſet, Deos rogabat, pollicens, ſi ſanitatem ſibi rurſus reſtituerent, centum boves ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, ſi convalueris? Ille ait, putas enim ſurrecturum me hinc, ut Dii hæc à me repetant.

Fabula ſignificat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non ſperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude paſcebantur: æſtate autem ſiccatâ palude illâ derelictâ, quærebant aliam; cæterum profundum invenerunt puteum. Quo viſo, altera alteri inquit, Deſcendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa reſpondens, ait, Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo aſcendemus.

Fabula declarat, non oportere inconſiderate res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ ſocietate, iter faciebant. Veſpere autem ſuperveniente, gallus conſcensâ arbore dormiebat; at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum gallus, ut aſſolet, noctu cantâſſet: Vulpes, ut audivit, accurrit, & ſtans inferius, ut ad ſe deſcenderet rogabat; quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixiſſet, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille apparuiſſet

ruiſſet deſcenderet, illâ quærente ut ipſum vocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mitere.

Leo & Urſus.

LEo & urſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igiter à ſeipſis affecti, ut ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circum circa eundo, ubi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utroſque percurrendo, rapuit, fugiensque abivit. At illi videbant quidem ipſam; ſed quia non poterant ſurgere, Nos miseros dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, aliis lucrari.

Veſpertilio, & Rubus, & Mergus.

VEſpertilio, rubus, & mergus, inita ſocietate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque veſpertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit: mergus terrius æs: & navigaverunt. Tempeſtate autem vehementi obortâ & navi averſa omnibus perditis ipſi in terram evaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet, num quopiam æs ejiciat mare. Veſpertilio vero, creditores timens, interdiu non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, ſic ubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in poſterum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula ſuſcepto ſermone ait, Sed ſi, te regnante, aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat principes non modo propter pulchritudinem, ſed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

De

Singularis agrestis & Vulpes.

SIngularis agrestis super quadam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nulla proposita necessitate, dentes acueret, ait, non absque hoc facio? nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.

Fabula declarat, adversus periculum paratum esse oportere.

Cassita.

CAssita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miseræ & infelici volucri! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

T

Hinnulus.

HInnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: curnam igitur sic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc sunt, fili: unum vero scio, quod cum canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, natura timidos admonitione non fortificari.

Avarus.

AVarus quidam cum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unà defossa illic & animo suo & mente; atque quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit & capillos evellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem & causam audivisset, Ne sic, inquit, ô tu, tristare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit; nam, ut video neq; cum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum manssissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petram cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos, qui in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero oculo cæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum vero ad mare, unde nihil suspicabatur. Prætervigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quod unde timuerat, nihil pati foret; quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ vero utilia, noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens, in speluncam ingressa est, in leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehen-

henſa eſt: moriens autem dicebat, Hei mihi homines fugiens, in ferarum immitiſſimam incidi.

Fabula ſignificat, multos homines dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerva & vitis.

CErva venatores fugiens, ſub vite delituit. Cùm præteriſſent autem parumper illi, cerva prorſus jam latere arbitrata, vitis foliis paſci incepit. Illis vero agitatis, venatores converſi, &, quod erat verum, arbitrati animal aliquod ſub foliis occultari, ſagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, Iuſta paſſa ſum: non enim offendere oportebat, quæ me ſervârat.

Fabula ſignificat, qui injuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Aſinus & Leo.

CUm aſino gallus aliquando paſcebatur. Leone autem aggreſſo aſinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Aſinus ratus propter ſe fugere, aggreſſus eſt ſtatim leonem. Ut vero procul hunc proſecutus eſt, quo non amplius galli perveniebat vox, converſus leo devoravit. Hic vero moriens clamabat, me miſerum, & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratia in aciem irrui?

Fabula ſignificat, pleroſque homines, inimicos, qui ſe de induſtria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipſum illinc extracturus, deſcendit & ipſe in puteum. Ratus autem canis eum acceſſiſſe, ut ſe inferius magis obrueret, converſus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reverſus, Juſta, inquit, patior: nam cur unquam ſui interfectorem ſervare ſtudui?

Fabula in injuſtos & ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuo convitiabantur. Et sus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus discissuram canem. Canis autem ad hæc dissimulanter dixit, Bene per Venerem nobis juras; significat enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Ei sus, propter hoc igitur magis præ se fert Dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem me omnino adversatur: tu tamen male oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, se fœcundam esse maxime pedestrium omnium: Et sus occurrens, ad hæc inquit, sed cum hæc dicis, scito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, sed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens una cum cancro vivebat, initâ cum eo societate. Itaque cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum observâsset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occidit. At serpenti post mortem extenso ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicem esse: neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potius.

Pastor & Lupus.

PAstor nuper natum lupi catulum reperit ac sustulit, unâque cum canibus nutrivit. At cum adolevisset, si quando lupus ovem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur. Cum canes autem aliquando non possent

assequi

assequi lupum, atque ideo reverterentur; ille sequebatur, ut, cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extrà non rapuisset ovem, ipse clam occidens, una cum canibus comedebat: donec pastor, cum conjectâsset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occidit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo cum consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihil facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamentum pro te à medico quæsivi & didici? Cum autem leo statim ut medicamentum diceret, imperâsset; illa inquit, si lupo vivente excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo jacente vulpes ridens, ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est: Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cum observâsset, & mortui instar insensatum, in humeros elevatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abivit. Cum autem ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulchreti. Ille autem cum diceret, Quis est qui

pulsat januam? Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer: tristem enim me reddis, cùm cibi, non potûs meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ! inquit: Nam neque æstu profui. Tu enim, vir, non solùm non emendatus es, sed pejor quoque teipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen; sed alterum cantus, alterum mensæ gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebatur, nox erat, & discernere tempus non permisit utrumque; cygnus autem pro anseré abductus, cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia ejus qui prius habuit: ac assumpto in domum omnes ei adhibuit absterfiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio provenerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem Cornix, ei dixit: Sed tua pulchritudo vere tempore floret, meum verò corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestrâ quadam pendebat. Vespertilio autem profectus rogavit causam, quare die fleret, nocte caneret

caneret. Cum autem ea non incassum hoc facere dimisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, Sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas, sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RUstici filius assabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis?

Fabula significat, omne intempestive factum vituperabile.

Mulier & Ancilla.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His vero assiduo defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evênit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporius eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem Fortuna adstans inquit, heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te nunc me fortunam accusaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DUo quidam unà iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter qui non invenit, admonebat ipsum nè diceret, *Inveni*, sed *Invenimus*. Paulo post autem, cum aggrederentur ipsos qui securim perdiderant: qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit *Periimus*. Hic autem ait, *Perii* dic, non *Periimus*: etenim & tunc cum securim inveniſti, *Inveni* dixisti non *Invenimus*.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

DUæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera in profundo stagno & procul à viâ; altera in viâ, parum aquæ habens. Verùm cùm quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, firmissimè se teneri hujusce loci consuetudine; quousq; obtigit currum prætereuntem ipsum confringere.

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingressus quidam absente domino, favum abstulit. Hic autem reversus ut alveolos vidit inanes, stans, quod in his erat perscrutabatur. Apes autem à pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimèque tractabant. Hic autem ad eas, O pessimæ animan-

animantes! furatum vestros favos illæsum dimisistis; me verò satagentem vestri percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in scopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura, nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulam, accidit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari supra nidum, atque hoc submerso, pullos perdi. Hæc autem reversa, re cognitâ, ait, Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe est infidius!

Fabula declarat, homines etiam quosdam ab inimicis cavendo, ignaros in multo graviores inimicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incaute in retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat quòd fluvium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit, Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maxime operari, cum patrias in seditionem induxerint.

Simia & Delphis.

MOris cùm esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen navigationis, quidam habebat secum simium. Cùm autem pervenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit. Navi autem aversâ & omnibus natantibus

tantibus, natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus levabat, ad terram perferens. Ut vero in Piræo fuit Athenienſium navali, rogavit ſimium, an genere eſſet Athenienſis. Cum autem hic diceret, & claris ibi eſſe parentibus: rogavit, an & Piræum ſciret. Ratus autem ſimius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum eſſe ei, & familia em. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

IN cellâ quadam melle effuſo, muſcæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem ſuffocarentur, dicebant, Miſeræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabulæ ſignificat, multis gulam multorum malorum eſſe cauſam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius ſcire volens, quanti apud homines eſſet, ivit in ſtatuarii domum, transformatus in hominem: & viſa ſtatuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipſam emere poſſet. Hic autem cùm dixiſſet, Drachma; riſit. Et quanti Junonis ait. Cum dixiſſet, Pluris; viſâ & ſuâ ipſius ſtatuâ, ac opinatus (eum nuncius ſit deorum, & lucroſus) maximam de ſe apud homines haberi rationem, rogavit de ſe. Statuarius verò ait, Si haſce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretii.

Mercurius & Tireſias.

MErcurius, volens Tireſiæ vaticinium an verum eſſet cognoſcere, furatus ipſius boves, ex rure venit ad ipſum in urbem, ſimilis factus homini, & ad ipſum divertit. Boum autem amiſſione renunciata Tireſiæ, ille aſ-

ſumpto

ſumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure conſideraturus. Et hic jubet dicere ſibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primo vidiſſe aquilam à ſiniſtris ad dextram volantem, dixit: Hic non ad ſe id eſſe cum dixiſſet; ſecundò cornicem ſuper arbore quadam ſedentem vidit, & modo ſuperius aſpicientem, modo ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, ſi tu velis, meas me recepturum boves.

Hoc ſermone uti quiſpiam poterit adverſus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum ſervare. Cæterum ſi quando venaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps una cum eo erat cœnæ. Ægre ferente autem venatico, & illi objiciente, quod ipſe quotidie laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus; reſpondens ipſe, ait, Non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula indicat, adoleſcentes, qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos, cum eos parentes ſic educaverunt.

Maritus & Uxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domeſticis omnibus inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos domeſticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis vero poſt diebus ea reverſa, rogavit quomodo adverſus illos habuiſſet. Hæc vero cum dixiſſet, Bubulci & paſtores me ſuſpectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, ſi eos odiſti qui mane greges agunt, ſerò autem redeunt; quid ſperare oportet eos, quibuſcum toto converſaris die?

Fabula ſignificat, ſæpe ex parvis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

Hædus

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucunde moriar, cane tibia primùm ut saltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt, quæ vero aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cum ascendisset in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, merito infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, & contrà resonante in se voce existimabatur valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cum male admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixe-

runt

runt, Sed propter hoc tanto magis occideris: illos enim excitando, furari nos non finis.

Fabula significat, ea maxime pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandam, stansque valde crocitavit. Illis autem ad vocem conversis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus heus vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus artantes præterquam quod non ad æqua perveniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeo te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, Ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula significat, plerosque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

COrvus sibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis visis bene nutrivit, dealbavit sese, ivitque ut & ipsa eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ vero, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognita natura, expulerunt percutiendo: eaque privata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cum ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cum quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto vero ramis vinculo evolare haud valens, cum moritura esset, secum loquebatur. Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incaute meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus jendent periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum vero, solo relicto sutore, multum supereset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maxime vero omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit; solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic vero primum indigne ferens, contradicebat: vehementius vero eo instante, ait, Sed ego sane his ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sane evenit, omnia scorta invercunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: sola vero testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accederat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajularis circumferret.

Fabula significat plerosque homines eligere, parcè potius apud se vivere, quam apud alios lautè.

Lupus & Oves.

LUpus à canibus morsus, & male affectus, abjectus jacebat, Cibi verò indigens, vilia ove rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me uteris.

Fabula quadrat in virum malefcum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocarunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus præliemini.

Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit; hic agriculturæ assidue incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in

hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cùm mutâsset formam, non & affectum mutavit: nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, natura pravos, etsi maxime speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terram cum cecidisset, à mustela captus est; & cum occidendus esset, pro salute rogabat. Hac verò dicente, non posse ipsam dimittere, quod natura volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, sed murem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cum iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, ne voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis se inimicam esse muribus hic; Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atque ita evenit, bis mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere; considerantes eos qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores.

VIatores secundum littus quoddam iter facientes, ivêrunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt; quamobrem exspectaverunt, tanquam appulsura esset. Cum vero à vento lata sarmenta propius forent, non navem amplius, sed scapham videre videbantur. Advectis autem illis, cum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustrà quòd nihil est exspectabamus.

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse videntur, cum periculum fecerîs, nullius esse pretii.

Asinus Silvestris.

ASinus Silvestris, asino viso domestico in loco quodam aprico; profectus ad ipsum, Beatum dicebat,

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

ASini olim, propterea quod assidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi aliorum urinam viderint asinorum, illic & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum visa vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quod & ego timuissem, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hîc tempore, quanto nos, fuisses, cum, quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse majoribus facile resistat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miser! nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines si tantum appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & Vulpes, inita inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem traditurum ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret fecit. Sed leo videns illum fugere minime posse, primum vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina serpentis ovis inventis, dilligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint, à te primo injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primum visus est camelus, homines perterriti, magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto paulo post, belluæ non inesse bilem, eo contemptius ivere ut frænæ ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit: Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui prius invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, insscia in tabulam offendit, usque adeo ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsulto res aggredientes injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita fœcunditate superbiebat. Cornix vero ea audita, ait, Heus tu, desine hac re gloriari: nam quo plures paris, eo plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cum vero altera filia dixisset, Ut nos miseræ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ vero quibus non est necessarium, vehementer plangunt: Mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamententur: nam numorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, actis in quercetum quoddam ovibus strata sub quercu veste ascendit, & fructum decutiebat. Oves vero inter edendum glandes, nescias, & vestes una devorarunt. At cum pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O pessima, ait, animalia! vos cæteris vel-

lera ac veſtes præbetis; à me vero, qui vos nutrio, & veſtem ſurripitis.

Fabula indicat, pleroſque homines ob dementiam, eos qui nihil ad ſe attinent, beneficio afficere, in domeſticos mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum; luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit. Ubi invenire nihil potuit, precatus eſt Jovem, ſi furem qui vitulum cepit, oſtenderet, hœdum in ſacrificium oblaturum. Cæterum proficiſcens in quercetum quoddam invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus ſuis in cœlum, ait, O domine Jupiter, promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem invenirem; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiſerint, precantur ut inveniant: cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SUper petra aquila ſedebat leporem raptura: hanc autem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cum vidiſſet, Et hoc, mihi, ait, altera mœſtitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula ſignificat, durum eſſe, cum quis à ſuis pericula patitur.

Vermis & Vulpes.

QUi ſub cœno celabatur vermis, ſuper terram egreſſus, dicebat omnibus animalibus, Medicus ſum medicaminum doctus, qualis eſt Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipſum claudum non curas?

Fabula indicat, niſi præſto experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallina auripera.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam ineſſe, occiſam aliis gallinis ſimilem

similem reperit. Hic multum sperans se inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus est.

Fabula indicat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LUpus esuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, Desine plorare: sin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus seriò loqui aniculam, exspectabat ad multam horam; sed cum advenisset vespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem, si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonem accedens, ait, neque timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adesse virium ideo existimas, quod laceres unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego vero longè sum te fortior. Si vero vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba ceciniſſet, culex inhæsit mordens circa nares ipsius & genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit seipsum, donec indignatus est; culex autem, victo leone, cum sonuisset tuba & epinicia ceciniſſet, evolavit. Araneæ vero vinculo implicitus, cum devoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animali araneâ occideretur.

Fabula quadrat in eos, qui prosternunt magnos, & à parvis prosternuntur.

FINIS.

Sales, ſive Facetiæ multùm jucundæ, ſelectæ ex libello *Poggii* Florentini, Oratoris eloquentiſſimi.

De Pigritia Adoleſcentis.

BOnatius adoleſcens facetus è familia Galiſcorum, dum eſſemus Conſtantiæ, admodum tardè ſurgebat è lecto. Cum ſocii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur: ſubridens reſpondit, Litigantes diſceptantéſque auſculto. Adſunt enim manè mihi è veſtigio, cùm expergiſcor, duæ habitu muliebri; Sollicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera ſurgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quieſcendum inquit: & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quietis, neque ſemper laboribus vacandum. Prior inſuper rationes ſuas tuetur: ità ut cum diutius diſputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio diſputantes, exſpectans quoad ſint ſententiâ concordes. Hoc fit ut ſurgam tardiùs, exſpectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas quæ gallo duce arborem excelſiorem, quò ſibi aditus non erat, aſcenderant, ad gallum blande acceſſit: quem comiter cum ſalutâſſet, Quid in excelſo agis? inquit. Nunquid non audiſti nova hæc recentia tam ſalutaria nobis? Nequaquam cum gallus reſpondiſſet; Atqui prænuntia huc acceſſi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum eſt, in quo pacem perpetuam omnium inter ſe firmârunt, ita

ita ut omni ſublato timore, nulli ab altero inſidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, ſed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel ſoli, quo velit ſecure. Deſcendito igitur, & hunc feſtum agamus diem. Agnita vulpis fallaciâ gallus, Bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum: & collum altius protendens, proſpecturoq; longius & admiranti ſimilis, in pedes ſe erexit. Tum, Quidnam aſpicis? vulpes cum dixiſſet; Duos, inquit, magno curſu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit, mihi fuga expedit, antequam illi adveniant; & ſimul cœpit abire. Huic gallus, Quónam fugis, aut quid times? ait. Siquidem pace conſtituta nihil timendum: Dubito, inquit vulpes, an canes iſti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo eluſus eſt dolus.

De muliere obſtinatâ, quæ Virum pediculoſum vocavit.

MUlier quædam è noſtris ad modum viro contraria, ſemper verbis ejus objurgando refragabatur, pertans in eo quod cœperat, ita ut ſuperior eſſe vellet. Habita ſemel cum viro gravi altercatione, maritum pediculoſum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundedat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculoſum appellabat. Vir tandem verberando laſſus, ut uxoris pertinaciam ſuperaret, per funem in aquæ puteum demiſit, ſuffocaturum ſe dicens, niſi verbis ejuſmodi abſtineret. Inſtantius perſeverabat etiam in aqua ad mentum uſque conſtituta, verbum illud continuans. Tum vir, ne amplius loqui poſſet, in puteum demerſit, tentans ſi eam mortis periculo à verborum pertinacia poſſet avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum ſuffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus ſuper caput erectis, atque unguibus utriuſq; pollicis conjunctis, ſaltem quo potuit geſtu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi conſueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ita enim dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorumq; moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui Caniculum sepelivit.

ERat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O Pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipue in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus. Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciénsque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui Uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorẽ litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosũ confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: qua facta, non dubitat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim unquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata exstiterunt. *Face-*

Facetissimum de Sene quodam, qui asinum portavit super se.

DIcebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cùm nequaquam possibile esset, cum diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemaniâ scriptam factámque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent; cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenerâ, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes, culpârunt stultitiam senis, quod adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus, audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello super imposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cum annuisset, castigatus est verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minime apti ad tantum onus, cum satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superimposito, absq; calumnia progredi posset, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo filiiq; collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ita amisso asino domum rediit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asinum perdidit.

De

De Homine qui in somniis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cùm somnium narrari poscéremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, sed signa locum, ut cognosci à te solo queat. Cum alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit dæmon, nam hoc maxime modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxâsse. Inter fœtorem & stercus cum surrexisset, domo exiturus capiti capitium ultimò imposuit, in quo catus eâ nocte stercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæsariem lavit. Ita aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, viciniam ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit ille) cras porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Mane conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Recte, compater, mi sapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à Rustico in palea absconditâ.

VUlpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticum, qui in areâ triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquam se ejus pullos gallinaceos læsuram. Annuit rusticus conditioni,

&

& ſumptis paleis furculâ vulpem rexit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens; rogabant autem ruſticum, nunquid vulpem fugientem vidiſſet, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugiſſe, vultu verò & oculis latere ſub paleis innuebat. Illi potius ad verba quàm ad nutum reſpicientes, abierunt. Tum ruſticus detectâ vulpe, Serva, inquit, modò promiſſa: nam verbis meis evaſiſti, cum dicerem abiiſſe. At illa, quæ ſibi timens per rimam inter paleas ruſticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuere, ſed actus ſatis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emeret.

NOtus mihi Florentinus, Romæ emturus neceſſariò equum, pactus eſt cum venditore qui 25 aureos pretium carius equo, poſtulabat; ſe 15. daturum in præſentiâ, reliquorum verò ſe debitorem ejus eſſe velle annuit. Venditor poſtridie cum reſiduum poſceret, ſolutionem recuſans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus ſim futurus; ſi autem tibi ſatisfecero, non ſum debitor tuus ampliùs futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus eſt Chriſtianus quendam infidelem Ægyptium, quo cum ſibi diutina vitæ conſuetudo fuerat, cum is in Italiam veniſſet, ut ſemel intereſſet in Eccleſia dum miſſa ſolennis celebraretur. Aſſentitur ille, & miſſæ interfuit cum Chriſtianis. Rogatus deinde in cœtu, quid ſibi de cæremoniis & ſolennitate officii videretur; reſpondit, omnia recte ex ordine, præter unum ſibi videri: nullam enim charitatem in ea miſſa eſſe ſervatam; cum unus ſolum, reliquis eſurientibus, comediſſet ac bibiſſet, nulla portione cibi ac potûs reliquis impenſa.

Facetum

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona subditi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœnâ præcepit, ut asinum literas doceret, Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset, Ille amicos consolatus, Nihil timio, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis exstiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilenâ Tabernario placitâ.

VIator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponulam, ventrem cibi potumque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecuniâ contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, *Metti mano alla borsa, & paga l'hoste:* Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti; Hoc dicto, nunquid illa tibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaq; absq; solutione discessit. De

De Sancti Antonii Fratre, & Laico, & Lupo.

RFligiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit ea pollicitatione, ut asseveret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusticus promissis fidens, cum oves licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam daturum, & simul questus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Ohe, mala est bestia & absque fide, Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultū est his fidere, quorū exercitiū in fraudando consumitur.

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratia. Cui quidem, inter cætera consolationes verba, dixit. Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacua cura (ne dicam stultitiam) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam poscceremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur; alios usq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundiùs, pro insaniæ modo: ac eos tã diu aqua & inedia macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidã, qué usq; ad femur in aquam

quam posuit: qui post quindecim dies cœpit resipiscere, ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; ea tamen, conditione, ne aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans vero aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ; cum accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; oro, mihi paucis, si libet, responde. Hoc quo veheris quid est? Et quamobrem illud tenes? Equus, inquit; & aucupii gratia. Tum deinceps, Verum hoc quod manu gestas quid vocatur? Et in qua re illo uteris? Accipiter respondit; & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? age, & quid prosunt tibi? Canes ait, & quidem aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cum respondisset, & quod sex aureos non excederent; subdit homo, Quænam est equi, canumque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho inquit, abi hinc cocyus, oro atque adeo avola, antequam medicus domum redeat: nam si te hic compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summum collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Fa-

Facetiſſimum conſilium Minacii ad ruſticum.

RUſticus cum caſtaneam arborem ad excutiendos fructus aſcendiſſet, decidens ex eâ coſtam effregit pectoris. Hunc ad conſulendum acceſſit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum ſe illi normam dixit, qua ſervata nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea inquit æger, conſuluiſſes, attamen in futurum poterit prodeſſe. Tum Minacius Fac ſemper, inquit, ne ſis celerior in deſcenſu quam in aſcenſu; ſed ea qua aſcendis tarditate, deſcendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejuſdem Minacii luſoris reſponſio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos & veſtes inſuper ad taxillos luſiſſet (egens enim erat) flens ad oſtiolum tabernæ cujusdam ſedebat. Videns mœrentem flentemque amicus, Quidnam eſt tibi? Inquit. Nihil Minacius ait, Curnam ergo, ſi nihil habes, ploras: Hoc ſolum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo, ſi nihil habes, ploras? Ait, Ob hanc ipſam cauſam, reſpondit quoniam nihil eſt mihi. Alter nihil cauſæ cur ploraret intelligebat: alter nihil ſibi reliquum ſupereſſe à ludo plorabat.

De Paupere Monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ ſumma aliquando erat annonæ caritas, acceſſit pauper luſcus ad forum, quoſdam ſextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter ſuperveniens, quanti ſextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit conſtat: deſignans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens ſciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergo ait, tam grandem ſaccum portaſti, cum non amplius quam unum ſextarium poſſis emere?

Fa-

Fabula Mancini.

MAncinus vir ruſticus oppidanus meus frumento ad Figignum caſtrum aſellis vehendo exercebatur, quos ille complures ad vecturam ſumebat. Cum ille ſemel a mercatu rediens, feſſus è via, aſcendiſſet aſinum quendam præſtantiorem, computatis in via aſinis præibat, domo appropinquans; eoque quo vehebatur minime annumerato, viſum eſt ei unum deeſſe. Turbatis igitur, ac reliquis aſinis uxori quos reſtitueret commendatis, confeſtim eo aſino quo ferebatur ad mercatum ſeptem millibus paſſuum retrocedit; quærenſque à ſingulis obviis an aſinum quempiam amiſſum reperiſſent; cum omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam aſini rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum deſcendiſſet, illum, quem tanto ſtudio & dolore quæſierat, aſinum eſſe cognovit.

De illo qui aratrum ſuper humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum uſque ad meridiem arâſſet, feſſis bobus & ipſe labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum ſuper aſellum alligat: deinde aſellum, prætmiſſis bobus, aſcendit. Qui cum nimio onere gravatus ſub pondere deficeret, ſenſit tandem Pierus aſellum ire non poſſe. Tum deſcendens, atque aratrum ſuper humerum ponens, rurſus aſellum aſcendit, inquiens, Nunc recte ambulare potes; non enim tu ſed ego aratrum fero.

FINIS.